THE LIBRARY OF THE
JUN
UNIVERSITY OF ILLINOIS

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Prenumerata metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

No. 24 | Tel. So. Boston 2408 | So. Boston, Mass., June-Birželio 16 d., 1927 | Kaina 5c. | Metai XIV

Rusijoj Teroras

TARPSAVINĖS SKERDYNĖS PLĖTOJASI

MASKVA.— Pastaromis dienomis tapo nuteista mirtin ir sušaudyta 20 žmonių. Jie buvo kaltinami kaipo baltgvardiečiai ir pasikėsintojai sugriauti šalyje bolševikinę tvarką. Vienas iš nužudytųjų M. Elvengren buvo apkaltintas kaipo pasikėsintojas nužudyti Čičeriną ir kitus aukštus komunistų komisarus ir vėliaus buvusio caro dėdę Nikalojų Nikalajevičių pasodinti ant Rusijos cariško sosto.

Yra manoma, jog šis vidujinis Rusijos baltgvardiečių monarkistų judėjimas yra surištas su Rusijos ministerio Woikoffo Varšuvoje nužudymu ir su Anglijos politika, kuri pastaromis dienomis iš Anglijos išvijo Rusijos bolševikų pasiuntinius.

IŠSPROGDINO BOLŠEVIKŲ KLIUBĄ

Leningradas. — Kelios dienos atgal Leningrade buvo didelis dviejų bombų sprogimas. Kada bolševikai susirinko į savo kliubą, tai buvo padėtos dvi bombos ir kliubas išsprogdintas, net 26 žmonės tapo sužeisti. Kaip pasirodo, tai antibolševikinis kilimas netik kitose valstybėse, bet ir pačioje Rusijoje pradeda darytis didesnis.

VARŠUVOJE NUŠOVĖ BOLŠEVIKŲ MINISTERĮ.

Varšuva. — Rusijos atstovas Lenkijai M. Voikoff geležinkelio stotyje vaikščiojo su iš Anglijos Rusijon grįžtančiu atstovu Rosengoltz. Tame momente prisiartino jaunas, sakoma Rusijos monarkist. 19 metų vaikinas Boris Kowceda ir peršovė Voikoffą. Nors Voikoffas skubiai buvo nuvežtas ligoninėn, bet kadangi buvo pavojingai sužeistas tai tuoj ir mirė.

Šis įvykis padarė didelio sujudimo Lenkijoje ir Rusijoj. Rusija tuoj pasiuntė Lenkijai notą grąsindama nutraukti visus draugingumo ryšius. Ką lenkai ant to atsakys nežinia.

Duodasi manyti, kad šis Voikoffo nušovimas buvo iš anksto suplenuotas. Mat Anglija pirmoji išvijo bolševikus ir griežtai prieš juos nusistatė. Tai nėra abejonės, kad šiame atsitikime Anglija stovės už Lenkijos nugaros ir neišsigąs Rusijos grąsinimų, nes jie supranta gerai, kad Rusijai pradėjus karą prieš Angliją ir kitas valstybes, kurios pasiryžusios galutinai užsmaugti Rusijos bolševizmą. Gi Rusija, kaip atrodo, tai nėra ga-nėtinai tvirta, kad galėtų pradėti karą net su keliomis valstybėmis.

ATIDARO ORO LINIJĄ Į EUROPĄ

New Yorkas. — Giuseppe M. Bellanca kuris yra padaręs orlaivį, kuriuomi Chamberlin ir Levine perskrido Atlantiką ir pasiekė Vokietiją, plenuoja greitu laiku atidaryti tiesioginę oro liniją tarp Amerikos ir Europos. Bus padaryti dideli orlaiviai, kuriuose kiekviename galės lėkti po 40 žmonių. Orlaiviuose busią įtaisyti krėslai sėdėti ir lovos gulėti. Pasiekti Europą ims nedaugiau kaip 36 valandas.

LIETUVOS-LENKIJOS DERYBOS

VARŠUVA. — Socialistų laikraštis "Rabotnik" praneša jog gavęs iš Vilniaus žinias, kad Karaliaučiuje prasidėjusios Lietuvos su Lenkija derybos. Lietuvą atstovauja Plechavičius. Vilniaus lietuviai mana, kad tos derybos galėsinčios buti teigiamos ir prieita prie susitaikymo.

Taipgi pranešimas sako, kad Varšuvoje įvyko pasitarimas tarp Francijos, Anglijos ir talijos ambasadorių ir lenkų užsienių reikalų ministerio. Sakoma jie daugiausia tarėsi kaip Lenkiją sutaikius su Lietuva. Sakoma, jog jie nutarę Smetonos valdžiai įteikti reikalavimą, kad tokios derybos nieko nelaukus butų pradėtos.

VALST. LIAUDININ. NORĖJO SUDARYTI UKININKŲ DAUGUMOS VALDŽIĄ

KAUNAS. — Laiške "S-ros" red. vienas žymus darbuotojas rašo: Prieš Seimo paleidimą valst. liaudininkai mėgino patys ir per skipitininkus (ukin. partija) kalbinti ukininkų sąjungą sudaryti bloką ir tokiu budu sudaryti ukininkų daugumą Seime. Apie tai buvo kalbėta net su Merkiu. Merkiui neva patiko tas sumanymas, bet **Voldemaras nesutiko.** Aš įtariu, kad pats Merkys to irgi nenorėjo, nes abudu jie prisidengė pučistų (perversmininkų) autoritetu, buk pastarieji Seimo nenorį. Krikščionys irgi Ukininkų S-gai neleido tartis, manydami kad jie vieni apsidirbs su smetoninkais. Toks ukininkų daugumos blokas, krikščionių nuomone, pakeltų valstiečių liaud. autoritetą, o to krikščionys nenori.

KEISTAS KUDIKIS.

Pasak lenkų laikraščių, viena žydė Varšuvoje pagimdžiusi kudiki su trimis nosimis ir labai plačia burna. Kudikis sveikas.

Iškilmės Lakunui Lindberghui

Kryžiai, medaliai, muziką, demonstracijos — viskas Lindbergui!

Washington. — Pereitą subatą čionai didžiausiomis ovacijomis ir demonstračijomis buvo priimtas lakunas Lindbergh grįžęs iš Europos kaipo didvyris, laimingai vienas perlėkęs orlaiviu skersai Atlantiką. Ši kelionė jam ėmė tiktai 33½ valandas.

Amerikos istorijoj dar niekam nebuvo surengta toks iškilmingas priėmimas, kaip šiam drąsiam jaunuoliui. Didžiausios demonstracijos ir pagarba visoje Amerikos šalyje jam teikiama.

Kryžiai, medaliai, muziką ir sveikinimai per radio — viskas Lindbergui. Tukstančiai tukstančių laiškų atsiųsta jam Washingtonan.

Džiaugiasi visa Amerika ir pasaulis šio lakuno drąsumu ir pasiektu tikslu, kuris reiškia pagreitinimą tobulintos orlaivininkistės ir greito susisiekimo su Europa.

Panedėlyj birž. 13, Linderberghas orlaiviu išvyko į New Yorką, kur jis taip pat iškilmingai buvo priimtas su didžiausiomis iškilmėmis.

Lakuno motina taip jau buvo garbingai priimta, atvykus čionai laukti grįžtančio savo didvyrio sunaus. Judviejų pasveikinimas buvo prie uždarytų durų,— niekas nematė, Galima vienok įsivaizdinti kokiu dideliu džiaugsmo upu jiedu sveikinosi, augščiausios pagarbos laipsny iškelti.

Lindbergha pargabeno Jungt. Valst. kreiseris Memphis, kurį pasitiko desėtkai eroplanų ir laivų. Washingtono jį pasitiko prez. Coolidge skirta komisija ir minios piliečių, atvykusių iš daugelio miestų.

CHAMBERLIN IR LEVINO KELIONĖ ESANTI "DUMBLINA"

Chamberlinas ir Levine, laimingai perskridę skersai Atlantiką, dabartiniu laiku svečiuojasi Europoje. Buvo šikilmingai priimti Berlyne ir kviečiami į daugelį kitų Europos sostinių. Kadangi jie buvo priversti kelis sykius nusileisti ant žemės ir sykį į dumblą, pirm pasieksiant Berlyną, tad kai kas jų kelionę vadina "dumblina", palikdami didesnį kreditą lakunui Lindbergui.

NADAS RASTENIS APSIVEDA

Bostone gauta žodis, kad žengia į moterystės stoną Sandariečių geras prietelius, advokatas ir poetas gerb. Nadas Rastenis. Jis veda p. Julią Baltrukonutę, Birželio 19, 1927.

Sukilimų epidemija nesiliauja Lietuvoj

SUKILIMŲ EPIDEMIJA NESIBAIGIA

TIKRIEJI IR NETIKRIEJI FAŠISTAI."

Paskutinę Pajaujo bylos dieną pasklydo gandas, kad atidengtas fašistų "sukilimas", kurs turėjo įvykti gegužės 7 d. Tuo reikia paaiškinti, kodel paskutinė grupė 5 žmonių, senai paskirti sušaudymui, tapo išteisinti (stud. Čereška, Žvyronas ir kt) Mat reikėjo prisigerinti kairiesiems. Anot Voldemaro pareiškimo, jie galį laikytis tiktai balansuodami tarp dešiniųjų ir kairiųjų, neduodant jiems susitarti ir visaip provokuojant. **Didžiausis butų nusikaltimas Voldemaro akyse, jei dešinieji ir kairieji susitartų savo tarpe.** Taigi tas fašistų sukilimo gandas iššaukė didelio nusistebėjimo. Lig šiol smetonininkai ir fašistai buvo sinonimas, o dabar pasirodė, kad esama dar savotiškų "kategorijų". Prie "tikrųjų fašistų" priguli kraštutiniai tautininkai ir tokie pat krikščionys, visi tie, kurie mano, jog tur viešpatauti pilniausia diktatura ir **turi buti išpiauta visa opozicija.**

Bet visa bėda, kad pamesti pėdsakai, kur baigias tautininkas ir kur prasideda tikrasis fašistas. Pats **Merkys jau nelabai ištikimas tautininkams.** Žodžiu tą fašistų perversmo sąmokslą atidengus kai kam (Klimaičiui Tomkui) patarė vėl išvažiuoti iš Kauno ir tuo viskas baigėsi.

Apie **gegužės 15 d. vėl kalbama apie sukilimą,** bet jau grynai krikščionišką. Smetoniniai labai šukauja ir grasina visokiomis baisiomis koronėmis, bet matyt kad patys gerokai bijo. Sako, kad **sąryšy su tuo atsistatydino generol. Ladyga.** Tai yra pačios naujausios naujienos.

TAUTININKŲ IR KRIKŠČIONIŲ SANTYKIAI

Kurie kuriuos pirma suės

Visų nuomonė Lietuvoje, kam tik rupi valstybės išlikams, kad **reikia mesti viską į šalį ir daryti kuoplačiausią koaliciją,** kad išgelbėjus kraštą, **nes stovim prie bedugnės kranto.** Bet ir opozicija ir patys smurtininkai bijo, kad krikščionys visuomet pasirvžę apgauti ir griauti.

Tautininkai tik tuo ir užsiima, kad **piudo vienus prieš kitus, patys nieko nedaro, kad grąžinus taikius santykius.** Krikščionys sėdi ant daug kėdžių iš sykio. Federacija yra fašistai ir Ambrozaitis su Valst. kontrolieriu Milčiu palikti pas tautininkus kaipo tiltas ir šnipų rolėje. "Lietuvis" juos vadina (federantus) vieninteliais darais darbininkais! Bet tautininkų politikai juos vadina šnipais. Kun. Krupavičius iš smurto diktaturos persimetė į Seimo ir konstitucijos šalininkus. Iš kitos pusės **krikščionys iš ateitininkų prirengė fašistų kadrą: vytautiečiai** —specialiai agitatoriai ir **keistutiečiai** — perversmams vykdyti ir mušti... Kun. Krupavičius vyr. vadas. Dabar krikšč. kiša pryšakin Stulginską, o Krupavičius palieka užpakaly veikti. — Tautininkai tupčioja prieš juos ir visaip pataikauja. Tai tokia musų košė....

PAŠTO SISTEMOJE ĮVEDAMA FAŠISTINĖ TVARKA

Korespondencija šnipų žinioje

Pas mus einasi kaskart sunkiau ir priespauda vis didėja; jaučiamies esą viena nie dideliame kalėjime. Labai sparčiai vykdoma pas mus **Mussolinio tvarka. Pučistai atsidėję studijuoja Italijos tvarką ir yra atkakliai pasiryžę ją pas mus įvesti.**

Didžiausios atydos kreipia į paštą. **Laiškanešiais pastatyti veik vieni žvalgybininkai.** Maišai su laikraščiais turi buti pristatomi į vyriausį štabą lig dar užplombuoti. Ten išima, cenzuruoja, pasilieka tiek ekzemplierių, kiek žvalgybai reikia, kitus vėl užplombuoja ir atgal siunčia. Central-paštan pastatyti fašistiniai, kiti paleidžiami. **Smelstorius išgabenamas į Panevėžį,** tas žmogus, kurs nuo pat nepriklausomybės pradžios tiek daug darbavosi Kauno Centr. pašte...

To dar permaža. **Panaikinti žada ir Paštų valdybą. Paliks 2 referentu:** vieną finansų dalykams kitą technikiniams. Kiekvienas apskritys formuosis kaip atskiria pašto vieneta. **Paštų viršininkai priklausys nuo apskričių viršininkų** ir tik per juos susineš su savivaldybių deprt. Tai vadinama decentralizacija. Galima įsivaizdinit, kokia pasidarys pašte košė, vagystės, koks bebus greitumas ir punktualumas. Žmogus, kurs nieko apie tai nenusimano, stovės pryšaky. Bet užtat **šnipinėt paštą bus labai patogu.** X. apskrities viršininkas skundėsi, kad jis turįs samdytis tam tikrus agentus, kurie pašto viršininkui nežinant išvogtų laiškus perliustravimui.

Uždarė lietuvių mokyklą

Kedainiuose uždarė lietuvių mokyklą, nes ten mokinosi 72 mokiniai, kurių 65 kalba lenkiškai. Dabar mokiniai eina į lenkų mokyklą.

NAUJAUSI PRANEŠIMAI IŠ LIETUVOS

Turėdamas valandą liuoso laiko rašau kelis žodžius paminėdamas kai kuriuos dalykus musų skurdaus gyvenimo. O jųs galite tai pranešti Amerikos lietuviams.

Varykite širvydinius ožio ragan

Pas mus kai kada ateina mintis ar Tamstos ištesėsite ilgiau palaikyti tvirtą antifašistinę liniją. Rieskite ožio ragan visokius širvydinius, nenusileiskite jiems nei vieno centimetro. Lietuvoje mes džiaugiames, kad Širvydą ir Karpavičių išmetėte, tai bus sveikiau organizacijai.

Tautininkų propagandistai

Pastaromis dienomis "Lietuvoje" pasirodė šlykštus rašymai, net pirmame puslapy, ypač niekšinančiai atsiliepia apie musų tautą. Mat Voldemaras su Smetona neturi laiko rašyti, tai rašo Praudimas, Šebėbevas ir Kun. Tamošaitis. Del pirmojo, tai net kai kurie iš tautininkų važinėjo pas Smetoną ir skundės, kad buk jisai seniau tarnaudamas ochrankoje išdavinėjo lietuvius, tai gerai žino lietuvių tautos dvasią.

Parsigabeno Rusus šnipus

Antras atsibaladojo iš Italijos rusas emigrantas, be abejo gaunąs ir kitų valstybių atlyginimą. Specialistas pakeitimo konstitucijos. Tas pats Šebėdevas buvo labai šelpiamas ir buvusios krikdemų valdžios viešpatavimo gadynės. Taip bunant Endžiulaičiui vidaus reikalų ministeriu, nuo Misurevičiaus gavo geroką sumą pinigų. Kunigas Krupavičius užsakė jam irgi parašyti apie kun. Krupavičiaus darbuotę žemės ukio ministerijoj ir tam darbui kun. Krupavičius davė jam iš kalno avanso 5000 litų. Bet paaiškėjus rinkimų rezultatam, šis dalykas neįvyko, nes Valstybės Kontrolierius pareikalavo tuos pinigus grąžinti Valstybės iždan. Dabar, žinoma, nereikės jam grąžinti.

Didžiulis Lietuvos Rasputinas

Didžiulis, tai Lietuvos Rasputinas, kurių sako ir daugiau turį. Ar Didžiulis, ar kunigaikštis Radzvila, sunku pasakyti. Šie ponai dabar labai plačiai naudojasi tais malonumais.

Naudojasi kiek kuris nori

Biudžetas dar nepaskelbtas. Ministeriai naudojasi kaip jiem patinka. Žvalgybai metami milijonai litų. Šnipais tarnauja daug rusų, lenkų. Vienam paskyrė mėnesinės algos po 1750 litų. Kiekviename kaime užlaikomas agentas, moka po 40 litų kas mėnesis. Karininkų, valdininkų ir kunigų baisiausis lėbavimas.

Prievarta Rezoliucijomis

Dabar visoje Lietuvoje didžiausią sensaciją sukėlė tai kunigaikščio Radzvilo laiškas "Lietuvy", kur jis reikalauja panaikinti žemės reformą. Tą dieną buvo štabe toia panika, kad cenzura "Lietuvos Žiniose" atsakymą praleido. "Lietuvio" redakcija net drovėjosi šį laišką dėti, tai Radzvila atnešė Smetonos rezoliuciją. Šis laiškas ne vienam karininkui atidarė akis.

Račkauskas su fašistais

Londone Račkauskas perėjo fašistų frontan. Anglų spaudoje darė asmeninius atšaukimus delei padaryto smurto.

Merkys ant dviejų kėdžių

Merkis ministeriauja ir kartu advokatauja, imasi administracijines bylas grąžinimui dvarų dvarininkams.

Ima vekselius

Marciulionis ima po 35,000 litų vekseliais, jei dvarus grąžins dvarininkams. Tuos vekselius užstato bankose.

Žydas geresnis

Kedainių miestui reikėjo rinkti burmistrą. Kandidatus tvirtina apsričio viršininkas. Tarybą išrinko iš 3 kandidatų: žydą Šapiro, lenką Rumpalį ir lietuvį Melninką. Tada vidaus reikalų ministeris Žilinskas pasakė, kad geriaus tvirtinsime svetimtautį negu lietuvį ir užtvirtino žydą.

KAIP VEIKIA CENZURA

Susirinkimų visai nebeleidžia

Laikraščiai kas kart smarkiau braukomi. **"Liet. žinias" cenzuruoja po 2 kartu:** pirma cenzorius, paskui Plechavičius, Merkys, Daukantas, net toks fašistukas Mačiuika. Susirinkimų visai nebeleidžia. Smetoniniai tautininkai mėgina tverti savo kuopas, bet išeina didžiausis fiasco: žmonės neduoda jiems visai kalbėti ir tiesiog sako: **"jei rupužės neleidžia kitiems lai ir patys neturi"** Žodžiuj upas labai opozicinis.

A. L. T. Sandaros Reikalai.

Kantesto Daviniai

Padedame paskutinę sutrauką kaip užsibaigęs kontestas stovi ir kiek kuris dalyvis nužengė pirmyn. Pastebėtinas yra vienas dalykas, jog kontestininkų karaliumi liko draugas P. A. DĖDYNAS, kuris netik laimėjo pirmenybę, bet vos tik nesumušė visus kontestininkus sykiu sudėjus štai stovis:

P. A. Dedynas, Worcester, Mass.	12,200
L. G. Natkevičius, Waterbury, Conn.	3,420
F. Motuzas, Detroit, Mich.	3,318
D. V. Stasiunaitis, Bridgeport, Conn	824
P. P. Remeika, Bridgeport, Conn.	800
K. J. Semaška, Chicago, Ill.	760
J. Kasputis, Kenosha, Wis.	600
M. Kvaratiejus, New Haven, Conn.	550
J. V. Baltrukonis, Kearney, N. J.	460
Petraitienė P. Chicago, Ill.	420
F. J. Vilkas, Naugatuck, Conn.	405
J. Laukonis, Detroit, Mich.	310
K. Šnuolis, Detroit, Mich	300
A. Kizis — Hamtramck, Mich.	285
A. Bardauskas, Chicago, Ill.	280
J. Medžiauskas, Montello, Mass.	260
P. P. Pilipauskas, New Britain, Conn.	260
B. Vedeikis, Hartford, Conn.	120

Jeigu šiame konteste butų buvę apie 200 darbuotojų, arba butų išgalėję bent 20 tiek padaryti, kiek paradė Dėdynas, tai butų atsiekta štai kas:

1. Butų Sandaros likusios skolos galutinai nušluotos, įrengta naujausios mados moderniška spaustuvė.

2. Butume galėję nusipirkti ir nuosavą namą, kuriame pasekminai galėtume vesti savo oranizacijos reikalus.

Šį sykį pasirodė iškilmingiausiai Worcesteris su p. Dėdynu priešakyje. Antrą vietą užima Waterburis su p. Natkevičium ir trečią vietą užima Detroitas su p. Motuzu priešakyje. O kadangi Detroite dar pasidarbavo p. Šnuolis ir p. Laukonis, tai Detroitas užima antrą vietą ir pralenkia Waterbury.

Pasidarbavo ir visi kiti stoję kontestan. Nevisur vienodos sąlygos ir ne visi lygiai gali padaryti.

Jųs visi kontesto dalyviai atlikote organizacijai prakilnų darbą, atvesdami jai keliatą šimtų naujų idėjos draugų ir skaitytojų. Varde ALT. Sandaros tarių visiem pasidarbavusiem **širdingiausį ačių!**

Nenuleiskime rankų ir ateities darbams. Kiek vieną dieną kiekvieną valandą ir kiekviename žingsnyje visi bukime kontestininkai, organizatoriai ir agitatoriai. Plėskime lietuvių visuomenėje Sandaros demokratinus principus, kvieskime juos visus į bendrą Sandariečių darbą, į darbą už lietuvių tautos apšvietą, darbo žmonių laisvę ir musų nepriklausomos tėvynės Lietuvos **demokratinę laisvę!**

Jųs kontesto dalyviai padarėte didelę musų darbams pradžią. Jųs parodėte, kad kur yra išgalės pasidarbuoti ir pasidarbuoja, ten randasi Sandariečiams pritarimas. Tad tęskite savo darbą tolyn, o atsiras darban stojančių ir daugiaus ir musų darbas eis sklandžiai su dideliais laimėjimais ir pasekmėmis.

Draugas Dėdynas taria savo žodį ateities darbų reikale,, tarkite visi kiti ir dirbkime bendrai sutartinai.

K. J. Paulauskas.

KONTESTĄ PABAIGUS.

Į šį Sandaros kontestą papuoliau visai netikėtai. Visai maži dalykėliai mane pastumėjo prie darbo. Kadangi vietos tautiškam laikrašty del mus vietos žinių kai kada vietos nebuna, tai ir buvo reikalas ieškoti kitas laikraštis, per kurį galėtume reikšti savas mintis ir pranešti vietos gyvenimo įvykius.

Paskelbus Sandaros kontestą užsiregistravau į jį. Visai nesitikėjau gauti 12,200, bet maniau, kad gausiu vieną kitą skaitytoją. Kadangi esu biznyje, o laikas trumpas, nes para turi tik 24 valandas, tai dauigau pasidarbuoti ir negalėjau.

Pašvęsdamas kas dieną po kelias valandas ėmiausi už darbo. Jei tik bučiau daugiau laiko turėjęs, tai bučiau gavęs nemažiau kaip 20,000 pointų tai nėra nei kalbos.

Kviečiu visus Sandariečius nei vieną dieią nenuleisti rankų ir darbuotis. "Sandarą" užrašyti yra lengva. Tik reikia sutikus draugą paklausti ar jis ją turi,o jei neturi tai užrašykite.

Pasibaigus kontestui rankų nenuleidau ir nenuleisiu. Jau ir dabar turiu kelią naujų skaitytojų bei skelbimų laikraštin. Padarykite taip ir visi mano draugai dalyvavę konteste ir stokite dirbti visi tie, kurie konteste nedalyvavote. Padirbėkime visi, o metų pabaigoje stebėsimės, kokie tai milžiniški darbai visai lengvai buvo atlikti.

P. A. Dėdynas.

NEWARK, N. J.

"Sandaros" pardavimo stotis.

N. N. Staniulis 199 Adams st. Newark, N. J. greta laivakorčių atst. p. p. Trečioko biuro atidarė įvairių skanėstų ir gėrimų krautuvę, kur nieko nelaukdamas išsirašė pardavinėjimui "Sandarą". Linkime p. Staniuliui geriausios kloties, kitiems draugams sandariečiams pasekti jo pavyzdį.

Plačiai žinomas p. Trečiokas su žmona, rodos, birželio 15 d. su savo ekskuzantų pulkeliu rengiasi važiuoti į Lietuvą. Farewell!

L. G. NATKEVČIUS

Tai Waterburietis neišsemiamos energijos lietuvis, kuris Sandaros konteste užėmė antrąją vietą. Draugas Natkevičius sako, kad šiandieną Amerikos lietuviams užrašyti nefašistinį laikraštį yra lengva, tik reikia pakalbinti Draugas Natkevičius ir ateityje prižadėjo pasidarbuoti gavime "Sandarai" skaitytojų ir biznio praplėtime.

RACINE, WIS.

Gegužės 29 d. Midway Parke ALTS. 35 kuopos ruoštas piknikas neįvyko, nes oras buvo nejaukus, šaltas buvo svečių privažiavę apie 30 automobilių,, bet tokiam ore vėl skubinosi į namus.

Kazimieras Supkus, "Sandaros" skaitytojas devynios savaitės atgal buvo išvažiavęs į miškus prie darbo ten jį ištiko nelaimė — medis virsdamas sulaužė nugarkaulį. Įsikankinęs virš 8 savaičių mirė ir geg. 28 d. likos didelio burio palaidotas į amžiną atilsį. Liko nuliudime moteris, sunus ir duktė.

Sandariečiai p. Kručai susilaukė sunų, tėvai sveiki, džiaugiasi, o sunus auga.

M. Kasparaitis

CLIFFSIDE, N. J.

Svarbios žinelės, Cliffsidės ir apielinkės lietuviams

ALTS. 45 kp. Jaunuolių Mokyklėlė rengia šių metų užbaigtuvių vakarėlį-balių ir šokius, birželio 19 d. Su šia diena užsibaigs šių metų mokslo sezonas, mokykla paleidžiama vasaros atastogoms (vakacijų) Ant šio baliaus kiekvieno lietuvio mylinčio apšvietą pareiga, dalyvauti. Taipgi ir tėvai, kurie laidžiate vaikučius pasikvieskite gimines iš kitur tai turėsim ir svečių, pasistengkme sukviesti didelę talką užbaigdami didelio darbo, ne bile kokio paprasto bet kulturingo ir skleidžiancio apšvietą. Per šį vakarą pasidėkuosime vienas antram, kurie tą darbą remia ir pritaria. Tad nepamirškite 19 d. birželio (sekmadieny) 4 val. p. p. Kliubo svetainėje, kurio ir mokyklėlė praeitus metus buvo, arba praeitą žiemą.

P. S. baliuj bus ir programas iš šios mokyklos mokinių. Žinoma sykiu ir aš kaipo mokytojas.

ALTS. 45 kp. susirinkimas įvyks 15 d. birželio 8 val. vakare, Kliubo svetainėj, 257 Walker st., kiekvieno nario pareiga dalyvauti ir jei kuris narys turi užvilktus mokesčius iš kokios priežasties negalės atvykti, įduokit per kitą. Į šį susirinkimą susirinkime kuoskaitlingiausiai, nes turim aptarti mokyklos užbaigimą ir kitų svarbių sandariečių reikalų. Taipgi atsiveskit naujų narių prirašyti prie Sandaros.

Vl. Mučinskas.

NEW BRITAIN, CONN.

Musų kolonijoj L. N. Varpo draugija vaidino didžiausią rolę visuose parengimuose, nes turėjo gabiausius veikėjus, kurie mokėjo sutartinai dirbti dailoje. Kokie tik budavo daromi parengimai per draugiją, pasekmės visada geros. Prisimena laikai, kada neturėjome choro vedėjo, samdėme svetimtautį šiaip taip chorą palaikėme, susilaukėm gerą vedėją Bražauską, viskas eina kuonogeriausiai, bet štai prisirašo vienas parapijos choro šulas ir užkrečia neapykantos ligą tarpe narių, kurie save apsiskelbę fašistai pradeda vesti kovą prieš Sandariečius, šmeižti ypatas ir daryti didelę žalą draugijai.

Nariai pradėjo apleisti chorą, o choras negauna pakvietimų dalyvauti išvažiavimuose.

Vertėtų prašalinti tos neapykantos priežastis ir sugrįžti visiems prie darbo ir dirbti kaip dirbome pirmiaus.

Vienas iš kovojančių

Katalikiškos Ukininkų Sąjungos Biržų Lyderio "nelaimės"

BIRŽAI. Klerikalai arba "tikrieji katalikai" dažnai mėgsta prikišti kairiesiem, jog jie esą bedieviai, pasileidėliai ir tt. Tik krikščionys ar ukininkų sąjungos žmonės esą be galo dievobaimingi, neištvirkę ir tt. Kaip yra iš tikrųjų, parodo šis faktas, labai charakterigas ir jų morališkumui ir artimo meilei įrodyti.

Biržų srities ukininkų sąjungos šulas Adolfas Galvanauskas (buv. min. brolis), gyvenąs Janavos vienkiemy ir turįs apie 60 h-rų žemės, turėjo pasisamdęs tarnaitę Nemanytę Marcelę. Šitoji mergina nieko sau atrodė, ir nebejaunas vaikinas p. Adolfas Galvanauskas atkreipė į ją krikščioniską širdį. Kaip ten buvo, kaip ne — bet p. Nemanytė susilaukė sunaus. P-nas Galvanauskas neprisipažino esąs to vaikelio tėvas, ir todel byla pateko teisman Biržų taikos teisėjas pripažino p. Galvanauską kaltu esant ir priteisė to vaiko užlaikymui sumokėti jo buvusiai tarnaitei, ,vaiko motinai, rodos 3·000 litų.

P. Galvanauskas tokiu sprendimu liko nepatenkintas ir padavė apeliaciją Apygardos tiesmui. Tuo tarpu Nemanytė vaiko negalėjo užlaikyti del neturto ir vieną gražią dieną jį nunešė į p. Galvanausko namus ir vaikelį paguldė jo lovoje o pati išėjo į Latvija uždarbiauti. Galvanauskas atsisakė vaiką auginti ir dabar jį augina jo namuose gyvenanti Labanavičienė, verpėja, kuri vaiko augiimui prašė pašalpos iš Biržų apskrities valdybos, kuri, rodos paskyrė 60 litu jo užlaikymui. Ši istorija gana įtikinama: koki žodžiai ir koki darbai.

Toks p. Galvanausko elgesys padarė juo labiau bloga ispudį kad jis buvo klerikalu laikraštuko "Biržiečiu Balsas" redaktorius, per kurį droždavo pamokslus apie kairiųjį nemoralumą ir klerikalų šventumą.

Lietuvos žinios

Kauno Apygardos Teismas.

savo posėdy 1927 m. gegužės mėn. 16 d. nagrinėjo Alfonso Gaičausko bylą, kaltinamą tuo, kad jis tarnavo savanoriu lenkų kariuomenėj.

Visas tas dalykas buvo toks: 1926 m. rugsėjo mėn. 22 d. Trakų apskr. policijon atvyko pil. A. Gaičauskas ir pareiškė, kad jis 21 d. to pat mėn. nelegaliai grįžo iš Lenkijos, kame jis tarnavo lenkų kariuomenėj. Policija vesdama tuo reikalu kvotą nustatė, kad Gaičauskas pastojo pas lenkus kariuomenėn savanoriu. Teisme Gaičauskas aiškinosi, kad lenkai privertę jį tarnauti kariuomenėje. Teismas išnagrinėjęs šią bylą, Gaičauską pripažino kaltu ir nubaudė atimant visas pilietines teises 10 metų sunk. darbų kalėjimo, bet einant amnestijos įstatymu bausmę sumažino iki pusės.

Tremtiniai Tvarko Vietos Reikalus.

VARNIAI. Čia prie miesto, tarpe Koncentracijos Stovyklos ir namo, kur gyveno vyks. Motiejus Valančius, yra mažas, jaunutis, bet labai jaukus sodnelis, Valančiaus vardu vadinamas. Trys metai atgal jo vietoj buvo gili bala; stovėjusi Varniuose kareivių drausmės kuopa užpylė balą žemėmis, apverė, apsodino eglutėmis ir viduje padarė šiokį tokį planavimą.

Dabar vielų tvoros apdraskytos, suolai sulaužyti... o pradėjus saulei šilčiau šviesti, čia ir dieną ir vakarais daugelis žmoniu vaikšto (tai vienintelė Varniuose pasivaikščiojimo vieta). Bet kartu ateina čia ir kiaulės...

Tik dabar ištremtieji iš Kauno, kurių dabartiniu metu yra du (vienas, rodos, studentas), aptaisė šiek tiek tvorą, suolus ir pradėjo tvarkyti viduje. Sako, ir gėlių pasodinsią. Žmonės džiaugiasi, kad tvarkomas sodnelis ir jau yra ant ko atsisėsti; bet stebisi ir negal suprasti, kodel juodu dirba, gerai žinodami, kad už tai jiems nė cento neužmokės.

Be abejo, šitam sodnely bus vieta ir rengiamam statyti paminklui Motiejui Valančiui.

Kruvinos Peštynės.

RUMŠIŠKĖS. Per Izidoriaus atlaidus gegužės 15 d. čia gatvėj ties bažnyčia įvyko muštynės su šaudymais, akmenimis ir panašiais atributais. Rezultatai: Bijominas iš Mazurų kaimo nušautas; nušovė jį S. Ginevičius, šaulys. Jį šauliai tuoj ir suėmė. Yra ir sužeistų. Rumšiškiečiai, tur but, sumanė taip pat pasidaryti savo "erą".

Nuteistas už Nukovimą

Gegužės mėn. 19 d. Kauno Apygardos Teismas savo posėdy nagrinėjo bylą Martyno Varkalo kaltinamo nukovimu dezertyro Varkalo Kazio.

Teisme Martynas Varkala prisipažino nukovęs Kazį Varkalą per neapsižiurėjimą ir Teismas jį nubaudė 1 metais paprasto kalėjimo, iskaitant jam sėdėtą iki teismo kalėjime 5 mėnesių laiką.

Už vagystę.

Geg. 19 d. buvo nagrinėjama byla pil. Prano ir Povilo Petraičių ir Karklio Jono, gyv. Ilgakiemio km., Garliavos vl., kaltinamų vagystėj pas pil. Spudį, gyv. tam pat kaime, pinigų ir įvairių daiktų nakties metu su paruoštu gintis ginklu.

Teismas išnagrinėjęs šią bylą kaltinamuosius Karklį Joną (nors jis ir neprisipažino), Povilą ir Praną Petraičius pripažino kaltais ir nubaudė: Karklį Joną 3 metais, Petraitį Praną 1 metais sunkiųjų darbų kalėjimo.

Plėšikų byla

Tą pat dieną buvo nagrinėjama byla plėšikų Adomaičio, Kalnaičio ir Matelio, operavusių Kauno apylinkėje.

Teisme kaltinamieji Kalnaitis ir Matelis patiektuose jiems kaltinimuose prisipažino, gi Adomaitis vertė visą kaltę ant savo draugų, bet Teisme jo kaltė buvo įrodyta ir jį Teismas pripažinęs kaltu nubaudė 12 metų sunk. darbų kalėjimo, o jo draugus po 9 metus, atmetant jiems dalį bausmės kaipo prisipažinusiems ir nepilnamečiams.

Recidivistai

Tą pat dieną buvo nagrinėjama byla plėšiko Chrapavicko Vlado ir Gaudinsko Prano, kaltinamų visoje eilėje plėšimų Jonavos valsčiaus apylinkėse 1926 metais.

Teismas išnagrinėjęs bylą nubaudė abu po 10 metų sunk. darbų kalėjimo.

Pažymėtina, kad Chrapovickas Vladas už įvairius nusikaltimus jau baustas ir mirties bausme ir iki gyvos galvos, ir keletą kartų po 10 metų ir dar turi keletą svarbių bylų.

Peiliu nudurtas mirė

ŽIEŽMARIAI. Gegužės 17 d. 12 v. nakties Žiežmarių vals. Liutonių k., gyventojai Mikalajunas Stasys ir Jančiunas Aleksas, vykdami su kitais iš Kaišadorių į namus, kely susipešė ir rezultate Mikalajunas peiliu sunkiai sužeidė Jančiuną, kuris parvežtas namo tuoj mirė. Kaltininkas suimtas.

Kriminalinė kronika.

Lietuvoj praėjusį balandžio mėnesį buvo:

1. Žmogžudysčių: a) pasipelnymo tikslu užregistruota 3; b) per muštynes užregistruota 3; c) kitais tikslais užregistruota 4.

2. Pavainikių kudikių nužudymų užregistruota 23.

3. Išžaginimų užregistruota 6.

4. Plėšimų užregistruota 11.

5. Vagysčių: a) arklių užregistruota 11; b) stambių vagysčių užregistruota 64; c) smulkių vagysčių užregistruota 921.

6. Sukčiavimų: stambių užregistruota 1.

7. Padirbimų ir perdirbimų a) netikrų pinigų užregistruota 2; b) netikrų dokumentų 13.

8. Platinimų netikrų pinigų užregistruota 4.

9. Iš eikvojimų: a) valstybinėse įstaigose užregistruota 4; b) privatinių įstaigų ir asmenų užregistruota 4.

10. Padegimų užregistruota 19.

11. Degtinės varymo užregistruota 62.

Tuo budu viso balandžio mėn. užregistruota 1193 kriminal. atsitikimai.

Gaisras

KAUNAS. Žal. kalne, Raytų gat. buvo gaisras. Sudegė viršutinis medinių namų aukštas ir apdegė apatinis. Gaisrininkams buvo daug vargo su priėjimu — gatvės siauros, smėlys, tautopmobiliai privažiuoti negali. Vanduo buvo pompuojamas net iš Malunų gatvės. Reikia rupintis šią miesto dalį sutvarkyti, nes vienu nepatogiu momentu gali sudegti visas šis rajonas.

Kiaušinių išvežimas

Kiaušiniai musų eksportuojamųjų į užsienį prekių tarpe užima žymiausią vietą. Kasmet už juos gauname apie po 15 mil. lt., tuo tarpu kai musų javai valstybei teduoda metams vos 13 mil. litų. Paskutiniais metais kiaušinių eksportas yra kiek padidėjęs, 1925 m. iš Lietuvos eksportuota 63 mil. kiaušinių, o 1926 m. — net 69 mil. Pusė išvežamų kiaušinių eina į Angliją; kita didžioji dalis apie 43 nuoš. — į Vokietiją ir likusieji 7% — į Latviją, Čekoslovakiją ir kitur.

Siaučia limpamos ligos.

BUTRIMIŠKIS (Udrijos val.) Čia vietos mokyklos mokiniai pradėjo smarkiai sirgti skarlatina. Reikėtų pertraukti kelioms savaitėms mokslą.

Į šulinį įšoko.

SEIRIJŲ miestelyje, geguž. 2 d. nepilnaprotė Jeglinavičaitė Rochile 25 metų amžiaus įšoko į šulinį; ištraukta iš šulinio mirė.

Palaidotas senam šuliny.

VARĖNA. Balandžio 9 d. nusamdyti už 12 litų trys darbininkai ardė Varėnos miestely Jankės Kaplano seno šulinio sankirtinį. Darbą bedirbant šulinys užgriuvo ir viens darbininkas Jonas Miškinis budamas šulinio gilumoje atsiskyrė su šiuo pasauliu

Vėtra.

KROKIALAUKIS.—Vietos smulkaus kreditų draugija nerodo jokio veikimo.

— Besiaučianti 26 bal. vėtra čia gyventojams pridirbo nemaža nuostolių, stogus nudraskydama ir kaminus suardydama.

Spaustuvė Alytuje.

Nuo balandžio mėn. pradžios Alytuje tapo įrengta spaustuvė. Tai Alytuj begalo didelė naujiena ir nemažos svarbos dalykas. Jos įrengimas vietos gyveniman įneš daug naudo. Taigi ir Alytus pradedą kulturėti.

Apmokėta šviesa nedega.

Daug kabančių miesto gatvėse elektros lempų vakarais Alytuje nedega, nors už jų šviesa mokama. Ar miesto valdybai tas mažmožis?

TRAUKINIO KATASTROFA FRANCIJOJE

Paryžius. — Iš Paryžiaus ėjęs greitasis traukinys netoli nuo Moulinso iššoko iš bėgių sudužo. Nelaimėje devyni žmonės užmušti ir daugelis sužeistų.

Lietuvių Emigracija

Kodel lietuviai bėga iš savo tėvynės? Lietuvoje pakanka vietos visiems. Ar bloga padėtis emigruojančių lietuvių?

Lietuvių emigravimas yra ne be priežasties. Pastaruoju laiku iš Lietuvos išvažiuoja kas vieną dieną suvirš šimtas žmonių. Apie 75 nuoš. visų emigrantų vyksta į Braziliją-pietų-Amerika. Daugiausiai išvažiuoja miestų gyventojai ir bežemiai darbininkai. Tačiaus pastaruoju laiku jau ir ukininkai mažažemiai parduoda arba užstato svo ukius ir keliauja į Braziliją. Tarpe visų esamų emigrantų, didžiuma yra jauniausi ir sveikiausi vyrai ir moterys. Lietuvos laikraščiai praneša, jog daugelis šių emigrantų keliauja ne savo lėšoms, juos veža Brazilijos stambių ukininkų plantatorių lėšomis ir tokiems emigrantams reikės už kelionę atidirbti dešimteriopai. Kitais žodžiais sakant, šie emigrantai patekę Brazilijos kapitalistų agentų naguosna, bus pristatyti į tam tikras verguvės sąlygas Brazilijos tyruose. Jie dirbs ir už dyką, kad tik gautų maistą, o maisto gaus tik kad palaikius jų gyvybę ir raumenų stiprumą, idant juos geriau išnaudojus sunkiame darbe. Abelnai visų tų nelaimingų lietuvių, patekusių į Braziliją, padėtis yra traginga ir greičiau baigsis tragiškai. Dabar jau ne vienas lietuvis yra galą gavęs tame Brazilijos krašte.

Kas verčia lietuvius bėgti iš savo tėvynės?

Siaučiant teroristiškai politikai Lietuvoje, jos ukis, pramonė yra apleista ir normalaus ekonominio gyvenimo sąlygų nebėra. Gyvenimas prie tokių sąlygų yra nepakenčiamas. Klerikalų valdymas Lietuvą per pastarus metus ekonomiškai labai nusilpnino. Smetonos-Voldemaro diktaturos įsteigimas tai yra klerikalinis triksas. Todelei lietuvių sveikiausios jiegos nenoroms yra verčiamos viską pamesti, palikti savo senus tėvelius, šeimynas ir bėgti iš Lietuvos svetur sau ne tik politinės laisvės ir ramumo ieškoti bet ir duonos kąsnio.

Atmename caro laikus, tuomet mes lietuviai bėgome, bėgo ir rusai iš savo gimtinio krašto ir tik vien delto, kad tenai kaip politinis taip ekonominis gyvenimas buvo nepakenčiamas. Gyvenimui vietos kaip Rusijoj taip ir Lietuvoj netruko ir dabar netruksta. Ypatingai Rusijoj —ten yra didžiausi žemės plotai nedirbam,i ko tenai nebuvo? Žemė derlinga ir jos begalinės galybės trunėjo nepajudinta. Pilni kalnai visokių požeminių turtų, k. t. aukso, sidabro vario, anglies, aliejaus ir visokių kitokių brangių medegų; bet Rusijoj visko kaip duonos taip pinigų valstiečiams truko; rodos ten kiekvienas darbštus žmogus ne tik galėjo gerai gyventi, bet buti turtingu, tačiau viskas priešingai buvo. Kodel? Todel, kad ten siautė reakcija, nebuvo tvarkos, šalies vyriausybė buvo supuvus despotiška.

Lietuvoje nenumatoma požeminių turtų, bet Lietuva yra ukio šalis, turi derlingas žemes; Lietuvos žemelė gali ne tik visus lietuvius išmaitinti bet dar gali kita tiek išduoti produkto del eksporto į užsienį jeigu tik ta žemė — Lietuvos ukis butų kaip reikia sutvarkyta. Tenai butų ir pramonės ir darbų, uždarbių ir butų mielas, lengvai įmanomas gyvenimas. Ačiu kuniginei valdžiai ir jos išauklėtų fašistų — politinių avantiuristų rėžimui, Lietuva yra ant ekonominės ir politinės pražuties kelio. Čia gludi priežastis dabartinės emigracijos ir visų esamų bėdų ten palikusių lietuvių.

Kaip rupinasi Smetonos valdžia išeiviais. Kokia ateitis laukia lietuvių tautą?

Kadangi iš Lietuvos kas dieną išbėga suvirš 100 žmonių, tad per metą laiko skaičius sieks augštesnės normos, nėra abejonės, kad vien šį metą iš Lietuvos išvažiuos arti 50,000 lietuvių. Seniaus caro laikais musų tautos vadai skundėsi, aimanavo, kad iš Lietuvos išbėgs sveikiausios spėkos, palieka tik seni, elgėtos ir visai jauni, tai buvo gadynė reiškianti lietuvių tautai išnykimą kaip name taip ir užsieny. Neveltui Amerikoje nunai randasi arti vieno milijono lietuvių. Palikę seniai ir elgetos, jie Lietuvai nieką gerą nepadarys, musų krašte kaip buvo elgėtos taip ir bus ateity; gi tie emigravę svietur lietuviai, vargs per metų metus ir pagaliaus žus svetimų gyvenimo bangose. Tai begalo nemalonus likimas musų tautos.

Jeigu iškeliujančiųjų likimu rupintusi Lietuvos despotų valdžia, tai bent šiokį tokį palengvinimą duotu emigrantams; sakysime, lietuviai keliauja didžiumoje į pietų ir vidaus Amerikos valstybes, ten reikalingi Lietuvos konsulai, reikalingos vyriausybės sutartys su anų valstybių valdžioms ir su plantatoriais - kapitalistais idant lietuvių emigravimas ten butų sutvarkytas ir prižiurėtas, apsaugotas ,ne vien nuo didelių išnaudojimų, bet ir nuo kitų jiems ten gręsiančių nelaimių, tuomet nebutų dar taip bloga. Bet štai kaip jie rupinasi Lietuvos emigrantais Kaune. "Lietuvos Žinios" ir kiti laikraščiai rašo štai ką:

"Romovos kliube susirinkę diktatoriai, ,vidaus reik. ministeris Musteikis, krašto apsaugos ministeris Merkys, Plechavičius ir kiti, tariasi, kaip aptaksuoti bėgančius lietuvius iš tėvynės idant iš to padarius despotų valdžiai reikalingų jeigų — pasipelnijus! Žadama pakelti mokestį už pasus ir vizas po $10.00 nuo galvos". Tai kokią parama tiems vargšams žada fašistų lietuviškieji valdininkai. Apie steigimą konsulatų nemanoma, nes sakoma, nėra iš ko konsulatus užlaikyti — pinigų stoka. Ar reikia didesnio skandalo? Ar tai nekriminališkas nusikaltimas Smetoninių valdovų?! Aišku, kad taip.

Negana to kad lietuviam reikia bėgti iš ukio šalies į platų pasaulį duonos kasnelio ieškoti, bet dar jie yra apiplėšiami materialiai į vietą jiems teikiamos pagelbos. Tai prie ko privedė kunigų valdymas Lietuvą. Nereikia abejoti apie juodąją ateitį, nes viskas aišku kaip diena. Ar to tikėjosi Lietuvos liaudis, kuri ne tik paskutinius savo marškinius atidavė ant Lietuvos nepriklausomybės aukuro bet dar krauną lėjo kariaudama už savo politinę ir ekonominę laisvę. Ką už visą tai gauna Lietuvos piliečiai? O gi priespaudą, išnaudojimą ir pagaliaus išvaikymą iš tėvynės. Kunigai ir Smetoninkai džiaugiasi emigravimu lietuvių, jie sako: "Tai čia bėda, kaip išvažiuos svietur tai čia duonos kitiems pasidaugins, nebus sukilimų nei protestų prieš mus kam kelti!"

Po karo metų, kada visas kraštas buvo suardytas, pats kritiškiausis ekonominis gyvenimas, vienok lietuviams užteko duonos ir visi pasitenkino gyvenimu, nes tuomet jie matė viltį ateičiai, tuo laiku vyriausybė dirbo su visais krašto piliečiais bendrai atstatymui ukio ir organizavo pramonę; politinę laisvę, spaudos ir susirinkimų buvo branginama. Tuomet taika ir rimtas darbas ėjo pilnu maštabu. Bet kaip tik Liet. valst. liaudininkų partijos vadai iš valdžios pasitraukė, tuomet viskas apsisuko į atbulą pusę. Pagaliaus liaudis vėl pastatė senus tautos veteranus prie valstybės vairo, bet ar ilgai jiem lemta buvo valdyti ir vesti rimtą valstybės darbą? Kuniginiai fašistai (anarchijos armija) vėl smurtu pasigrobė valstybės vairo valdžią ir kila klausimas kur jie nuvažiuos? Kas bus su Lietuva, kokia ateitis laukia lietuvių tautą ir jos nepriklausomybę?

V. M. Č.

Pirmoji pažintis su mopsu

Jei klaipėdiškis nori atsikvėpti, turi pastoti nebe klaipėdiškis, vadinas, pasitraukti iš Klaipėdos. O tai galima kas pusę valandos. Reikia tik mares perplaukti. Laivu, žinoma.

Aš plaukiau; toliau, aukščiau ar giliau, bet tik iš Klaipėdos — į laisvę, žalumas ir kitokius tokius dalykus. Ne aš vienas taip maniau. Daugelis, matyt. Visi tie, kurie laivu plaukė. Laivu plaukė visos lytys: vyrai su moterom, moters su vyrais, ir atbulai. Kas gyvos poros neturėjo, vežėsi drauge lazdą, dviratį, tuščią lopšį ir tam panašius daiktus. Pabėgėliai grupavosi šitaip: po porą, po porą ir ant galo — du. Vieni stovėjo ant savo kojų, kiti sėdėjo ant suolų, arba ant ko buvo pirma stovėję. Aš laimingai užsisėdau ant borto, vadinasi ant grotelių, per kurias romantragikai paprastai išsiverčia į vandenį, arba jurininkų terminu tariant "išsineria per bortą". Kojos tabalavo ore, nes žemės nesiekė, o padėti nebuvo kur, o kartą drauge pasiėmęs, per bortą nenumesi, juo labiau kad jos priaugę, o į kišenių nepatogu. Viena dėžė, pamesta vidury palubos, buvo kitokia; ji gulėjo. Ant jos buvo padėti du moteriški užpakaliai ir vienas mopsiškas pryšakis. Aškiau tariant, man vis a vis sėdėjo iludno veido išraiškos mopsas ir šuniškomis savo akimis žingeidumo nei visiško desinteresemento. Taip sau. Matyt, šuva svieto matęs ir nesentimentalistas. Jis žiurėjo ne todel, kad jam butų nauja, o todel, kad patinka: oras puikus, perspektyva gera. Jei veidas panašus į prasigėrusio melancholiko, tai ne jo kaltė: tokia jau šuniška prigimtis.

Užsėdau šuniui perspektyvą, arba tą liniją, kuri šovė nuo jo noskamienio per bortą tolyn. Vadinas, absoliutės laisvės nėra; toks socialinis surėdymas. Mopsas del to neparodė mažiausio nepasitenkinimo: minėtąją tiesą pats savo kailiu buvo patyręs. Patvirtino diržiukas ant jo kaklo. Jo panosy, toj vietoj, kur žmonėms auga usai, matėsi nuomonė, kurios jis pats, spėju, neprašė nei jos klausė: užsėdai — gerai, nebutum užsėdęs — dar geriau butų. Išmintingasis nusileidžia.

Mopsas pakreipė galvą dešinėn ir tęsė observuoti savo tašką per mano kairį petį. Man pakuždėjo pagunda: pasvyrau kairėn — mopsui — šach. Mopsas pasikreipė kairėn. Aš dešinėn. Mopsas dešinėn. Aš kairėn. Mopsas stengėsi išsilaikyti Epikuro pusiausyvroj ir pakrypo kairėn.

Man mopso pasyvi rezistencija patiko ir mes tokiu budu padarėm apie 12 gestikuliacijų. Šiais pratimais patyriau, kad žmogus savy nešiojasi erzinimo gemalą, o tas yra senesnis už patį žmogų, nes jau vaikai mėgsta tąsyti katiną už uodegos. Erzinimas yra materija, kaip elektrika ir radio: sistematingas erzinimas į vieną vietą iššaukia efektą. Pavyzdžiai: jei ilgai kutenti vandens įvado dudą, sako, kanalizacijos direktorius savo kabinete sėdėdamas prasijuokia. Tai gali kiekvienas pats išbandyti: pasiektasis efektas kutentojui suteikia aukščiausio ištvermingumo laipsnį. Jei varlę ilgesnį laiką krapštinėti šiaudu, ji susinaravija. Bet tai šaltakraujės naturos. Cholerikai reaguoja ir į netiesioginius erzinimus. Susižiedavusio akyse pakanka priėjus ex promtu pabučiuoti jo nuotaką. Vaišinamas girtuoklis reaguoja pradėjus skaičiuoti jam pilamas taures, vyras — žmonai paprašius vienam sezonui nupirkti dvyliktąją skrybelę, skolininkas — paprašius skolos. Negrynos sąžinės, lyg Andaluzijos buliai raudonos skaros, bijo viešo žodžio. Tokiems pagauti pakanka laikrašty nupiešiamas jų tipo modelis, jie bematant reaguoja:— laiškais redakcijai, advokatui ir dar kam. Aš pats nustoju lygsvaros umai paklaustas: kas nauja?

Mopsas kvotimus išlaikė: jis man pasirodė stovįs aukščiau visų viršui išvardytų kategorijų. Aš pasitraukiau: — mopso nereikia erzinti. Mopsas pažiuro į mane — rimtu tiriamu žvilgsniu. Mes susipratome. Paskui žiurėjo į mares.

Laivui priplaukus,, jo įtalpa pylėsi į krantą. Taip pat po porą, po porą ant galo du. Dvi damos atsistojo nuo dėžės, pasišaukė mopsą, įdavė jam į dantis nešti rykštę ir visi trys nuėjo savo keliu. Aš, pasiėmęs po rankos lazdą ir, taikydamasis bendrai madai, tariau: —kaip gražu, kaip laisva! Iš tikrųjų buvo taip: gražųs sodeliai, bet apsupti spygliuotom tvorom, linksma pieva — aptverta,, jauki aleja — privat, miškelis su žydinčia veja — sėdėti uždrausta, smilčių kopkalniai— trypti draudžiama, žydi klombose alyvos ir žasminai — skinti neleidžiama, šypsosi vilos — "kieminėti ir elgetauti nevalia"; krykštauja pavasaringi balsai — pristoti vietos papročiai neleidžia ,pajury laivelis — pririštas, ore vyturuoja paukštis — nepasiekiamas. Pono Dievo pasauli, kaip tu sukaustytas žmonių! Jaučiausi nelaimingas kalinys civilizuotoje laisvėje. Vienas platus lygus kelias dar buvo laisvas — į karčiamą. Bet ir čia žaidė šunų ruja. Visi buvo pavasaringi. Jų buvo didis, mažas ir vidutinis. Didysis ypatingai zurdojo mažiuką; aš neišlaikęs jį sugėdinau: — Tiulia,, tiulia, jauti, kaip negėda! — tariau. Šunes sužiuro į mane, o mažiukas bematant paleido liežuvį. Užsigavo ir kiti du, o kai lazdą pamatė, tai ir visai pabludo. Didysis atėjęs greta grumzdė man visokiais žodžiais, vidutinis rodė liežuvį, dantis ir visaip tyčiojosi, o mažiukas stačiai iš kailio nėrėsi. Aš, žinoma, buvau kaltas, kam prasidėjau. Dabar mano laisvė dar labiau buvo suvaržyta. Artinosi taip vadinamoji riestoji padėtis. Prieš pačią šią padėtį pastebėjau atsiskubinant ką tik laive pažintą mopsą — jis traukė per visas gamtos ir civilizacijos kliutis nosies tiesumu į kovos lauką. — Tai dabar jis man visai pagadins reikalą, — pamaniau, jausdamasis kaltas.

Mopsas elsėdama ir niekam nė labryt nepasakęs, puolė vienam šuniui raitas per galvą, kitam, mažiuką pauostė, padarė kažkokių šuniškų ženklų. Kaip matai buvau paleistas.

Mopsas pažvelgęs į mane, lygiai kaip laive, nukildavo į žomnes ir paėmęs numestą rykštę nužinksniavo su savo kompanija.

Pavasario Įspudžiai

Kovo 7 d. 1927 m. vaikščiojau Hartford, Conn., miesto nežinomas gatves, kurios matosi pusėtinai švarios, lygios, tiesios ir neklaidingos. Vidury miesto randasi gražius miesto parkas su State Kapital namu, su įvairiais paveikslų piešiniais ir aprašymais, po kurį ne kartą man teko pasivaikščioti. Kada vieną kartą pavakaruose leido saulutė savo spindulius žemyn ir aš tame sode sėdėjau ant žaliai nudažyto suolelio ir užrašinėjau dienyną, šale manęs atsisėdo dvi jaunos panelės, angliškai tarp įsavęs kalbančios. Vėliau prieina prie manęs pusamžis vyras ir tarė "pasigailėk tamsta manęs, duok man nors 25 c., nes jau antra diena kaip nieko nevalgęs." Gaila, bet matai tamsta ir aš nedirbu, sakau. Antras priėjo prie manęs vyras lietuvis kurį jau kelios dienos buvau kur tai matęs, užšnekino mane, vėliau ėmė šnekinti šale sėdinčias merginas,, vadinti jas ant vakarienės ir tt. Bet mergos nekreipdamos jokios į tai atydos pakilo nuo sėdynės ir nuėjo. Vėliau šis vyrukas ėmė man girti savo romansus, bet aš mažai tepaisiau jo kalbos, nes suaugusiam vyrui tas ir netiko ir pakilęs ir aš nuo sėdynės ėjau linkui miesto manydamas, kad išties perdaug žmonės ištvirkę.

Vieną dieną eidams Elm gatve patėmijau per langą pažystamą lietuvį —kurpių — taisytoją, — užėjau į vidų pasisveikinova ir ėmiau jo teirautis, kaip jo gyvenimas. Jis greit muždamas vinis su plaktuku į kurpio padą giliai atsiduso ėmė pasakoti. Labai įspudinga jo buvo kalba, tikiu vėliau parašyti apysakėlę "Kurpius"."

Ar tamsta dirbai ant ukių prie tabako? —užklausiau? — dirbau, tegu juos biesas pagriebia, atsakė.

— Kodel tamsta?

— Sunkus darbas pigus mokestis, ir ilgos valandos dirbti reikia. O nešvarumas valgio, guolio, žmogus pagyvenęs mieste niekaip negali pakęsti viso to nešvarumo. Gavę mėnesinį mokestį visi darbininkai eina į artimiausius miestus ir gerai pasigėrę grįžta į ukes,, kad pirmadienį pilni pakeliai buna girtų ukės darbininkų. Kur ukės savininkas važiuoja su vežimu ir renkasi savo darbininkus.

Balandžio 19 d. gavau progą apvažinėti keletą lietuviškų ukininkų, kurie daugiausia užsiima tabako auginimu. Daugumas ukininkų turi didelius plotus žemės, žemė graži, lygi — panaši kaip Lietuvoje, Suvalkų gub. prie vokiečių sienos. Turtingesni ukininkai plotus žemės, ant aukštų kuolų pakeltų užtiesia audeklu, bijodami, kad ledai nesukapotų tabako lapų. Kiti ukininkai yra apdraudę ant kelių tukstančių ir ledų nepaiso.

Apsistojau pas gerb. A. Sabonį kuris jau 35 metai gyvena ant tos račios ukės. Sabonis yra vedęs lenkę moterį, bet gražiai kalba lietuviškai. Sabonis labai nusiskundė ant savo vaikų, kuriuos mokinęs, mokinęs ir ant senatvės vienam su žmona reikia sunkiai dirbti.

Viena moteris štai kaip papasakojo — "čia nėra tos dienos, kad neužeitų keli žmonės prašyti valgio. Vieną sykį rytą anksti ieina airis į gričią, paprašė valgyti. Daviau iki sočiai jam valgyti ir paliepiau apleisti mano namą. Jis eidamas pro duris piktai man išmetinėjo — girdi jųs lietuviai čia visas ūkes užgyvenot ir mums nei sušilti neduodat.

Klausimas kyla, kas tas gražias ukes palaikys ateityje, nes visi ukininkai skundžiasi, kad vaikai nenori gyventi at farmų?

Gailiunų Jonas.

BUKITE ATSARGUS AUKŲ SIUNTIME

Rašydamas Amerikos lietuvių spaudoje apie "Varpo" bendrovės spaustuvės susprogdinimą, meldžiau geros valios lietuvių bei organizacijų pagelbėti Lietuvos žmonėms atstatyti "Varpo" bendrovės spaustuvę ir sulig išgalės aukauti tam tikslui.

Tokis mano meldimas nenuėjo niekais. Geros valios lietuviai ir jų organizacijos atkreipė į tai rimtos domės ir aukauja nemažas sumas pinigų tos vienintelės švietimo įstaigos atstatymui Lietuvoje. Vieni jų siunčia aukas tiesiai Lietuvon, kiti kalbamos įstaigos įgaliotiniui Amerikoje. Kad tokios aukos pasiektų joms skirtą vietą, reikia buti atsargiems su siuntimu aukų Lietuvon, kad jomis nepasinaudotų priešininkai kalbamos įstaigos. Šiomis dienomis gautas laiškas iš Lietuvos nuo žymaus visuomenės darbuotojo ir arti stovinčio prie "Varpo" bendrovės asmens, kuris tarp kitko rašo:

"Malonėkite pranešti Amerikos lietuviams, kad jie siųsdami aukas "Varpo" spaustuvės atstatymui, nesiųstų dolerių laiškuose, nes aš bijau, kad taip siunčiamos aukos nepapultų į fašistų rankas".

Taigi bukite atsargus su siuntimu aukų aukščiau kalbamai įstaigai ir nesiųskite jų laiškuose Amerikos pinigais. Siųsdami aukas tiesiai Lietuvon, geriausia jos siųsti pašto perlaidomis. Per paštą siunčiant pinigus atsieina gana pigiai ir pinigai pasieks jiems skirtą vietą.

Prie progos dar kartą meldžiu jusų gerb. Amerikos lietuviai ir lietuvaitės, o podraug ir draugijų bei kuopų, atkreipti rimtos domės į aukščiau kalbamą įstaigą ir pagelbėti Lietuvos žmonėms ją atstatyt— skirti sulig išgalės sumas pinigų iš kuopų bei draugijų ir patiems aukauti, o tuomi parodysime blogos valios žmonėms, kad dabar yra dvidešimtas amžius ir jokios pragaro mašinos nei kas kitas pirmynžangą nesustabdys.

M. L. Vasil,
"Varpo" Bend. Įgal. Am.

Latvija jau turi povandeninius karo laivus.

LIEPOJA. V. 20. (Elta) Į Liepoją atplaukė Prancuzijoj pastatyti du nauji Latvijos karo povandeniniai laivai "Ronis" ir "Spidola".

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass. by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

J. PRONSKUS, Editor, K. J. PAULAUSKAS, Business Manager.

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi buti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00. Kanadoje ir kitur — $3.00 Pinigus geriausia siusti Pašto Money Orderius, adresuojant:

"Sandara" 327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1897.

Redakcijos Straipsniai.

KONTESTUI UŽSIBAIGUS

Sandaros Auksinis Kontestas jau užsibaigė. Pasekmės labai gražios. "Sand." gavo keliatą šimtų skaitytojų bei naujų narių. Taipgi gavo gerokai ir kitokio biznio, kas yra didelė organizacijai paspirtis.

Gaila, kad Konteste buvo mažas burys darbuotojų. Jeigu butų buvę daugiau, tai organizacija tikrai butų likusi pastatyta ant tvirčiausių pamatų. Kontesto dalyviai praneša, jog "Sandara" yra žmonių mylima ir remiama. Sandariečiams šiandieną randasi didesnis visuomenės pritarimas negu kada yra buvęs per pereitus jos gyvavimo metus. Kodel taip? Todel, kad Sandariečiai po padaryto smurto perversmo Lietuvoje pilnoje šviesoje parodė savo veidą, jog jie yra tikri kovotojai už Lietuvos demokratinę laisvę ir žmonių teises. Pirmiausiai pasmerkė smurto rengėjus, kurie sutrempė šalies konstituciją, atėmė piliečiams laisvę. Argi galima rasti garbingesnis darbas kaip tas, kurį dirbdamas kovoji už darbo žmonių gerovę, už jų reikalus.

Sandariečiai šiame konteste įgavę daugiau naujų spėkų, daugiau draugų, galės savo darbus dirbti dar pasekmingiau. Jokie kumščio garbintojai ir užtarėjai ponų, kurie engia Lietuvos vargingąją visuomenę, Sandariečius darbe nesutrukdė ir nesutrukdys. Neabejojam, jog įvykstantis Sandaros Seimas, taipgi nustatys tiesią Sandariečių darbams liniją, kurią jie eidami ateityje galės rasti dar didesnį visuomenės pritarimą ir turės savo darbų didesnius vaisius.

Garbė Dėdynui, Natkevičiui, Motuzui ir visiems tiems, kurie pasidarbavo konteste. Nenuleiskime rankų nei vienai dienai. Lai musų kontestas buna per visus metus, lai buname organizatoriai ir aktyvi demokratijos kareiviai visi kiekvieną valandą!

MUSŲ VASARINIAI DARBAI

Orui atšilus, kiekvienas iš po žiemos sezono turėdami liuosesnę nuo darbo laiko valandą, nesijaučiame jaukiai busit susirinkimuos salėse, bet stengiamės važiuoti ar išeiti į lankas, miškus ar pavandenius tyru oru pakvėpuoti.

Bet atsižvelgdami į momento svarbą ir šiandieninę padėtį Lietuvoje, nuo savo organizacijinio darbo nutolti negalime. Kiekvieno Sandariečio yra butina užduotis, tai peržvelgti savo organizacijoje stovį, jeigu kartais mokestis yra užsivilkusi, nieko nelaukus ją užsimokėti. Tada pagelbėsim organizacijai bizniškai kilti ir sekmingiau iš po vasaros prisirengę prie didesnių rudeninių darbų.

Visos Sandaros kuopos ir apskričiai, turi pasiimti sau už butiną priedermę, tai vasaros laiku surengti po vieną kitą pikniką centro naudai. Tokiuose piknikuose kiekvieno Sandariečio užduotis pakalbinti suvažiavusius lietuvius tapti Sandaros nariais arba skaitytojais.

Tokie išvažiavimai — piknikai turėtų but daromi ar tai pavienių kuopų arba visų kuopų esančioje apielinkėje.

Pirmas Apskritys Mass. valstijoje jau tame padarė žygį. Manome jog neatsiliks ir Antrasis Apskritys. New Yorko, New Jersey ir kitų apielinkių Sandariečiai, kurie dar neturi apskričių, privalo susižinoti ir daryti bendrus parengimus. Pasekmės bus didelės.

Neabejojame, jog po įvykstančio Seimo, Chicagos ir abelnai vakarų Sandariečiai irgi sukrus prie didesnio darbo. Ten gludi didelės spėkos ir galimybė daug kas nuveikti. Tad tik pasijudinkime visi kaip vienas.

Seimas padarys programą musų darbams, kurių užteks pakankamai vasaros ir žiemos sezonams. Seimo tarimus nepalikime tarimais, bet su pirma diena imkimės juos vykdint gyveniman. Nėra to, kas su pasiryžimu dirbant butų negalima atsiekti.

Rengiamės įsigyti nuosavą namą ir moderniską spaustuvę. [illegible] atsiekti pavieniui asmeniui butų sunku, bet organizuotiems kelems tukstančiams Sandariečių tai tik reikia pasijudinti. Tad pasijudinkime ir parodykime ką mes galime.

Valio darban visi kaip vienas!

Diktaturai siaučiant Lietuvoj

Š. m. balandžio m. 12 d. tapo paleistas III Seimas. Nors p. Smetona Seimo paleidimo akte buvo pažadėjęs paskirti rinkimus į IV Lietuvos Respublikos Seimą, bet nuo to pažadėjimo praėjo jau mėnuo, o apie Seimo rinkimus nė žodžio negirdėti. Lietuvos Respublikos Konstitucija, išleista Steigiamojo Seimo, ir Seimo rinkimų įstatymas aiškiai nusako, jog paleidus Seimą turi buti paskirti nauji rinkimai taip, kad jie įvyktų per 2 mėnesiu arba 60 dienų. Jeigu dabartinis "prezidentas" Smetona ir vyriausybės galva A. Voldemaras iki šiol rinkimų nepaskelbė, tai aišku, jog jie eina prieš konstituciją ir įstatymus ir Lietuvos Respubliką valdo neteisėtu keliu, bet pasiremdami 17 gruodžio sukilėliais. Taigi aišku — jog vienas tikras mėnuo, kaip Lietuvoje viešpatauja **atvira** diktautra. Todel mes čia pasistengsime nors trumpai, nušviesti paskutines III Seimo dienas ir užliuėžtus Lietuvos diktatorių ateities planus, jų susikivirčijimą su klerikalais ir tt.

17 GRUODŽIO SUKILIMAS

Pernai po III Seimo rinkimų krikščionių demokratų blokas nustojo valdžios. Daugeliui jų politikos veikėjų, kaip kun. Krupavičiui, p. Petruliui, darbo federacijos lyderiams ir kitiems, teko už savo darbus atsilankyti pas Valstybės prokurorą ara tardytoją del jų šeimininkavimo. Nebedaug reikėjo laiko, kad bylos butų atsidurusios teisme ir iš teismo butų klerikalų vadai susilaukę tinkamo atlyginimo. Tai butų buvęs toks smugis po kurio klerikalai nebebutų niekuomet Lietuvoj priėję prie valdžios. Šitokio sau smugio nenorėjo dasileisti ir todel pradėjo ieškoti talkininkų. Talkininkus surado tautininkuose. Šie ir buvo nepatenkinti. Voldemaro byla už išeikvotus pinigus užsienyje taipgi artinosi prie galo. Ponia Smetonienė — Chodokauskaitė — lenkė, jos tėvas turi dvarą netoli Biržų miesto — jau senai troško buti prezidentiene, o jos vyras, p. Smetona, taipgi yra įsitikinęs, jog tik jis gali buti prezidentu bet ne kas kitas. Juk renkant pernai prezidentą jis savo kandidatura taipgi statė, nors gavo tik 2, o p. K. Grinius — 50 balsų. Taigi šių ir kitų nelaimių prispirti tautininkai ir klerikalai susigiedojo ir pradėjo smarkią ataką prieš demokratinę p. Sleževičiaus vyriausybę, kaltindami jog krašte plinta bolševizmas ir lenkinimas. Toji visai nepamatuota agitacija jų turėjo pasisekimo tarp kai kurių karininkų, kurie apgaulingu budu išvedė į gatvę kareivius ir nuvertė teisėtą vyriausybę, ją suareštavo ir tautininkai su klerikalais 38 bals. išsirinko prezidentu Smetoną, nors konstitucija reikalauja prezidentui išrinkti 43 balsų, t. y. absoliutinės daugumos visų Seimo atstovų.

Po gruodžio m. 17 d. įvykių susidariusi vyriausybė turėjo paramą Seime 35 atstovų, t. y.: krikščionių demokratų — 14, ukininkų sąjungos — 11, darbo federacijos — 5, tautininkų — 3 ir ukininkų partijos — 2.

Tautinės mažumos — žydai, lenkai, klaipėdiečiai — vokiečiai laikė palankų neitralitetą. Opozicijon ir griežton atsistojo valstiečiai liaudininkai (22 atstovai) ir socialdemokratai (15) — viso — 37 balsai.

KLERIKALŲ - KADEMŲ NORAI

17 gruodžio sukilėliai iš pat pradžios buvo linkę prie atviros diktaturos, bet tautininkai tokios atviros diktaturos lyg ir bijojo, todel kad užsienio valstybės butų turėjusios naują nelegalę vyriausybę pripažinti de jure. Imant santykius su lenkais ir bendrą Lietuvos tarptautinę padėtį domėn, tos de jure pripažinimas labai galėjo užsitęsti ir net pakenkti Lietuvos nepriklausomybei. Todel vyriausybė, demokratinių grupių nusileidimu buvo įstatyta lyg ir į teitėtas konstitucines vėžes.

Šioks dalykas nepatiko krikščionims demokratams kurie per "Tautos Valią" pradėjo reikalauti tuoj pabaigti su Seimu ir visokiomis demokratinėmis instancijomis, kaip tai: panaikinti savivaldybes, Seimo atstovus sukišti po ledu, Seimą išvaikyti, rumus užrakinti ir raktus į Nemuną įmesti ir tt.

Kada šitie užgaidai klerikalams nepasisekė įvykinti, jie, turėdami Ministerių Kabinete savo ministerius, pradėjo vesti akciją, kad butų III Seimas paleistas. Tautininkai ilgai svyravo — ar paleisti Seimą ar ne.

Kodel krikščionių demokratų blokas reikalavo Seimo paleidimo?

Krikščionių demokratų blokas buvo taip įsitikinęs, kad jeigu paleisti Seimą ir naujus rinkimus paskirti, nors ir ne tuoj, kaip reikalauja Konstitucija, bet rudenį, tai jie tikėjosi ir Seime gauti absoliutinę atstovų daugumą. Mat — jie taip galvoja: Valstiečiai liaudininkai ir socialistai susikompromitavo bevaldydami kraštą 6 mėnesius, tautininkai gi, įvedę tiesiog šimtą kartų biauresnį režimą, negu prie klerikalų viešpatavimo, taipgi neturės pasisekimo, todel žmonės tik turės balsuoti už klerikalus. Taip jie galvodami ir vedė už nosies tautininkus prie Seimo paleidimo.

Kad toks klerikalų įsitikinimas yra muilo burbulas, rodo kaimo žmonių nuotaika, kuri yra palanki demokratinėms grupėms — Valtiečiams liaudininkams ir socialdemokratams.

Norėdami naujų Seimo rinkimų klerikalai dar galvojo, jeigu gi išeitų, jog į IV Seimą patektų respublikos šalininkų dauguma, tai ir tuomet galima suspėti įvesti fašistų diktatura, nes kariuomenė, policija juk yra jų ir tautininkų rankose, o jeigu jų dauguma praeitų, tai ir be diktaturos galima 3 metus šeimininkauti.

Turint galvoj tokį kademų galvojimą visiškai yra suprantama, jeigu jie spekuliuoja neva noru naujų rinkimų.

Kaip seniau — tautininkai, ypač p. Smetona ilgai svyravo — ar paleisti Seimą ar ne. Kada kademai užkulisinu budu negalėjo priversti tautinnkų Seimo paleisti — jie griebėsi grynai jezuitiškų priemonių.

Čia gimė Valstiečių liaudininkų frakcijos atstovo d-ro Juozo Pajaujo byla. Jis netikėtai ir be jokios kaltės tapo suareštuotas, apkaltintas noru nuversti teisėtą vyriausybę. Šita byla, suprantama, buvo sufabrikuota kademų agentų — žvalgybininko Budrio ir kitų. Čia klerikalams pilnai pasisekė nušauti du zuikiu:

1. Dar prieš d-ro Pajaupo areštą Kaune smarkiai buvo debatuojamas vidaus konsolidacijos klausimas. Buvo visose partijose, išskyrus klerikalus, srovių, kurios reikalavo, kad butų sudaryta teisėtų ukininkų vyriausybė iš šių grupių: ukininkų sąjungos, ukininkų partijos, tautininkų ir valstiečių liaudininkų. Iš šių grupių išėjusiai vyriausybei socialistai butų laikę palankų neitralitetą, o opozicijoj butų pasilikę tik klerikalai su kunigais Krupavičium, Šmulkščiu, Dagiliu ir Steponavičiu ir darbo federacija su Ambrozaičiu — "Tautos Valios" faktinu redaktorium. Toki vyriausybė butų turėjusi ir krašte ir užsienyj pasitikėjimo, bet už tai klerikalai butų visai lyg ir palaidoti.

D-ro Pajaujo — "sukilėlių vado" kaip žvalgyba pranešė, areštas tiek nugąsdino tautininkus, kad p. Smetona ir p. Voldemaras tiesiog puolė į jų glėbį ir iš visų jėgų stengėsi taip d-ro Pajaujo bylą pakreipti, kad iš jo padaryti tikrą valstybės "išdaviką".

2. Seimui pareikalavus grąžinti d-rui Pajaujui laisvę — p. Smetona visai ramia širdimi paleido Seimą, o d-rą Pajaujį atidavė karo lauko teismui, kurs jį, žinoma, ir nuteisė sušaudyti.

Taigi — klerikalai su savo agentais suprovokavę d-ro Pajaujo bylą laimėjo ir Seimo paleidimą ir išardė ukininkų vienybę.

(Bus daugiau)

Bereikalingas figos lapelis

Šiame dvidešimtame amžiuje kalbėti apie bepartyviškumą tai taip kaip prieš vėją pusti. Bet yra žmonių, kurie netingi rašyti, kalbėti ir kitus mokyti "bepartyviškumo". Ar jie patys yra bepartyviai pilnoje to žodžio prasmėje, tai visai kitas klausimas.

M. Paltanavičius savo laikrašty "Amerikos Lietuvis" tankiai ir garsiai pasigiria savo "bepartyviškumu" ir netingi kitus jo mokyti.

"Mes esam bepartyviai ir jokioms partijoms netarnaujam — tiktai Lietuvai ir lietuviams!" mėgsta prie kiekvienos progos p. Paltanavičius pasigirti. Kad taip darytų kaip rašo ir kalba nebejaunas veikėjas, tai sakytum: "Orait Mike vyras esi". Bet jis — vienaip kalba, kitaip daro. Pavyzdžiui, mes atmenam laikus kuomet Lietuvoje dar viešpatavo klerikalizmas ir buvo pasiryžęs ilgu juodu sutonu uždengti spausdinto žodžio laisvę, netik musų broliams lietuviams tenai tėvynėje, bet kesinasi ir ant musų Amerikos išeivių spaudos laisvės. Visi dar atmenam jų bandymą neįsileisti Susivienijimo Lietuvių Amerikoj organo "Tėvynės" į Lietuvą, buk tai kad "Tėvynė" talpinusi prieš valstybinius raštus ir t. p. Į tą klerikalų žygį p. Paltanavičius prie savo laikraštį išbarė iškoliojo p. Vitaitį — "Tėvynės" redaktorių ir net palinkėjo klerikalams imtis griežtesnių priemonių prieš Amerikos lietuvių pažangiąją spaudą, kuri dryso rašyti tiesos žodį prieš klerikalų pasibaisėtiną sauvalę ir šmugelius, aibėmis pridirbtus jiems beviešpataujant Lietuvoje.

Antras p. P. "bepartyviškumo" pavyzdis. Visi atmenam, kuomet Arc. Matulevičius praeitais metais lankėsi Amerikoje, tai p. P. No. 31 "A. L." įdėjo antgalvį didžiausiomis raidėmis ir paveikslą, kad jo eksc. arc. Matulevičius lankysis Worcestery, o toliaus pašventė tam įvykiui net dvi laikraščio skiltis.

Mes turėjom geresnių ir kilnesnių lietuvių iš Lietuvos atkeliavusių, bet ar p. P. juos taip garbindavo?

Bepartyviškumo principas reikalauja gerbti lygiai visus — kas jis nebutų — "katalikas" ar bedievis", bile tik kilnus tautietis lietuvis.

Trečias pavyzdys tai įvykusi "Lietuvių Diena" ir Am. L. 5 Visuot. Seimas 82 39 ir 31 dienomis rugp. mėn. 1926 m. Phila, Pa. Nors p. Paltanavičius gerai žinojo, kad vadinama "Lietuvių diena" nebuvo visų Amerikos lietuvių diena — nes jie vieni rengė ją ir dalyvavo joje vieni, kitų neprisileisdami, bet p. Paltanavičius patsai išsijuosęs agitavo ir dėjo ilgiausius "L. D. komisijos pranešimus, gi 34 "Am. Liet." n-rį 1926 m. pripildė kunigų, karčiamininkų, zakristijonų ir davatkų paveikslais ir pakišo savo skaitytojams žiurėti į atbulus kalnierius. Gi kaslink Am. Liet. 5 Visuot. Seimo ar daug p. P. rašė ir agitavo del jo? O juk Seimą rengė irgi lietuviai, tokie pat (tik ne sutanuoti) kaip ir "Liet. Dieną".

Ketvirtas pavyzdis iš šiandieninių įvykių Lietuvoje. Šiandeną, kuomet Lietuvoje kademai su Smetona nakties metu surengė valstybės perversmą, kur likosi suminta Lietuvos konstitucija ir piliečių teisės ir įvesta savotiška diktatura, tai senis Paltanavičius netik ką patsai nesmerkė smurto ir smurtininkų bet atsisakė dėti savo laikraštin raštus tų, kurie tą smurtą ir smurtininkus pasmerkė ir reikalavo atitaisyti sumintą Lietuvos konstituciją ir piliečių teises. Vieton to jis mokina nulenkti galvas prieš smurtą ir smurtininkus, sakydamas: "man biskį geriau tinka dabartinė valdžia"..

Netalpino savo laikrašty rezoliucijos — ALT. Sandaros 1-mo ir 2-ro Apskričio kuri priimta Waterbury, Conn. "Am. Lietuvis" Nr. 3 atsakė sekamai: "Jusų protesto rezoliuciją nuo ALT. Sandaros 1-mo ir 2-ro apskričio išnešta Waterbury, Conn. sausio 1 d., 1927 m. netalpinsim. Musų laikraštis nesikiš į dabartinę košę, **išvirtą pačių valdžioje buvusiųjų žmonių** (mano pabraukta J. K. U.) Tai dabar nevertą šokineti labai ir vazinedinti šulinyje.

ti bolševikų arkliukais. Man biski geriau tinka dabartinė valdžia, negu raudonųjų, kuri norėjo Lietuvos rinktą valdžią nuversti.

Paltanavičiaus atsakyme ALTS. apskričiams kaip kam gali atrodyti, kad kaipo "bepartyvis" žmogus budamas, jis ir ištikrųjų nenori maišytis į dabartinę košę (jis taip sako). Bet pažiurėkit į "A. L." No. 1 — tenai rasit šią ką:

"Philadelphia, Pa. Gratuliacija Lietuvos naujai valdžiai." Ta gratuliacija skamba sekamai: "Philadelphijos Lietuvių Veikėjų Taryba, (nesupraskit kad Phila. Draugijų Taryba. Čia klerikalų "veikėjų" taryba. J. K. U.) savo metiniame susirinkime, 2 dieną sausio 1927 m. išreiškia savo didelį džiaugsmą, kad... ir vėl Lietuvoj įgijo valdžią tie, kurie vairuos Lietuvos laivelį link saulės... link šviesesnės ateities. Todel gi Taryba ir siunčia gratuliaciją labai gerbiam. ponui Antanui Smetonai, dabartiniam Lietuvos Prezidentui ir visiems jo draugams, kurie kartu su juomi prašalino **kunktatorius ir renegatus** (mano pabr. J. K. U.) nuo valdžios musų brangios tėvynės Lietuvos."

Reiškia, kurie protestuoja prieš smurtininkus, tuos įtaria važinėjime bolševikų arkliukias ir uždaro savo laikraščio skiltis, norintietm pareikšti balsą prieš smurtininkus, gi kurie užgyrė smurtą ir garbina smurtininkus, tiems valia jo laikrašty net dergti teisėtai Lietuvos piliečių išrinktą valdžią, kuria smurtininkai nuvertė. Tai ar čia bepartyviškumas yra?

Atsakyme p. V. M. Čekanauskui į jo straipsnį "Perversmas Lietuvoje", kad netalpins jo p. Palt. sako: "Jusų straipsnį netalpinsime. Jis biskį vienpusiškas, peraukštai cieliavoja ir pilnas žodžių iš tarptautiško žodyno šaip: antagonistai,, idealogijos, destruktyvės, ratifikacijos, entuziazmai. — Kaip tik peraukštai cieliavojam, tai ir nepataikom. Vietoje tokios aukštos diplomatijos, mes rengiame straipsnį apie vištas". — Sakoma su lig Jurgio ir kepurė. Bet klausimas, kaip tas pats senis Paltanavičius supratė to Philad. "Veikėjų" Taryba iš tarptauško žodyno žodžius: **kunktatorius, renegatus ir t. p.)?**

Tad kuriam galui dar "bepartyviškais" lapeliais dangstytis, juk ir taip kiekvienas mato, kur link važiuojama.

J. K. U.

Ištvirkimo pėdsakos

Netoli Rietavo Vatušių k. areštuotos dv merginos del abortų.

Vietos ukininkai skundžias, kad ir merginos vis kas kart paleidžiau ima gyventi, bet pakelti jaunimo tarpe dorą mažai kas rupinas.

Pasikorė

Kviedarna. 30 dieną balandžio pasikorė ukininkas S. L. gyvulių tvarte ant pančio, palikdamas našlaičiais žmoną su dviem mažais vaikais.

Tokios mirties priežastis, spėjama buvusi sunki ukio padėtis: buvęs įsmukęs į skolą ir nebeturėjęs nei pašaro nei seklos savo 20 ha ukyje. Kaipo silpnavalis ir kariuomenėje budamas norėjęs pasiskandinti šulinyje.

Apžvalga

LIETUVOJ MĖTOMI SLAPTI ATSIŠAUKIMAI

Jau "Sandaroje" buvo rasyta, jog gegužės 15 d. Lietuvoje buvo ruošiamas fašistinis sukilimas. Dabar rusų korespondentas pristatė fotografuotą plakatą, kurie tą dieną Lietuvoje buvo išmėtyt. Štai ko jau parašyta:

"15 d. gegužės laidotuvės

"Tai turėtų buti linksma metų Seigiamojo Seimo gimimo diena.

"Bet seimas paleistas. Jo nebėra!

"Tad ne Seimo gimimo dieną švenčiame, bet jo laidotuves, šermenis.

"Bene kartu su Seimu turime jau liudnai paminėti ir žemės reformos merdėjimą.

"Smetonos, Voldemaro, Merkio dienraštis "Lietuvis" visiems jau yra skelbes kunigaikščio K. Radzvillo reikalavimą sugrąžinti dvarus ir gausiai už juos atlyginti.

"Valdžią smurtu gruodžio 17 d. paėmę tam reikalavimai pritaria.

"Piliečiai, kariai, jaunuomenė, kur yra vedama Lietuva? A. A. Petras Vileišis gėdino lietuvius, kodel davėsi Rusijos biurokratams spausti, plėšti, kodel nesipriešino.

"Ar negėda mums dabar, kad valstybės kankintojų gauja griauja, tai kas musų geriausių sunų per 9 metus yra padaryta? Ar ne laikas mums ištikrųjų sukrusti ir parodyti tikrą vietą musų nepriklausomos valstybės griovikams?

"Neužmirškit Lietuvos Respublikos!

"Reikalaukite Seimo sušaukimo!

15 gegužės, 1927 m.

Pilietis"

Kas šiuos plakatus mėtė musų korespondentas nepastebi. Bet atrodo, jog tai krikščionių demokratų rankos juos paleido, matomai, jie jais rengė dirvą savo plenuotam sukilimui, kuris jiem nepavyko.

PRIVERSTINI "REIKALAVIMAI"

Musų korespondentas iš Lietuvos praneša:

"Gegužės 21 ir 22 dieną prez. A. Smettona lankėsi Panevėžyje pas ukininkus. Viršaičiai apie tai iš anksto buvo perspėję ukininkus ir buvo išpuošti vartai kaip vyskupui. Be to, buvo paduodami prašymai nuo valstiečių, kad jie prašo konstituciją keisti. Žmonės buvo viršaičių liepiami pasirašyti, bet visgi atsirado keletas kaimų, kurie atsisako pasirašyti."

Vadinasi, Smetonos valdininkai su grąsinimais pakiša piliečiui raštą ir liepia pasirašyti. O kada išsigandęs pilietis pasirašo, tai tada jie skelbia, jog piliečiai pritaria Smetonos valdžiai ir reikalauja keisti konstituciją. Tai ve kokiu budu pasilaiko "tautiniai nusistačiusi" valdžia.

"DARBININKUI" REIKALINGI MELAGIAI

Švento Juozapo organo "Darbininko" redaktorius aiškindamas del ko jie savo seimą nukėlė tarp kito ko sako: kad jiem reikalinga susirasti agentai. Gi kokie tie agentai turi buti tai štai kaip jis nurodo:

"Neužtenka, kad toks agentas butų sąžiningas, reikia dar, kad butų veiklųs ir turėtų "gerą liežuvį". Busim dėkingi skaitytojams, jei mums tokį žmogų prirodys."

Nesąžiningas žmogus tai aišku yra blogos valios žmogus, kuris gali padaryti kitam skriaudą. O turintis "gerą liežuvį" tai suprantamas kaipo melagis. Tai nejaugi tokie žmonės pakels "Darbininko" autoritetą?

Toliaus vėl sako:

"Nėra reikalo kalbėti, kad jis turi buti geras praktikuojantis katalikas.

Vadinasi reikalingi praktikuojanti katalikai, bet tik tokie, kurie yra geri liežuvininkai.

Pastabėlės

Senoji Brooklyno močiutė prisispyrus jau kelintu kart rašo, jog Sandara "niekina Lietuvą", "eina prieš Lietuvą", "eina sykiu su bolševikais" ir t. p. Ji savo ašarėlių riedėjimui argumentų ir faktų nesurasdama ir neparodydama (ir negali parodyti) rašo vien delto, kad artinanties Sandaros Seimui "įtikinti" nebutais dalykais važiuojančius Sandaros narius į Seimą kad jie ten suvažiavę ne savo protu ir Sandaros principais veiktų, bet taip, kaip įvairus smurtininkai diktuoja ir suirutę daro. Pirmiaus "seniausiame" laikrašty paduodavo kurstančias žinias "pokerninkai", bet dabar matyt, kad ir tie smurto "gerove" apsidžiaugę jau neberašo, tai "atsidavusieji gerais darbais Lietuvai" čia, pas mus, iš tautiečių tarpo pabėgę ir demokratiją pametę, suirutes ir melagystes pradėjo skelbti, manydami, kad tautiečiai-sandariečiai yra toki neišmanėliai, kad jie patikės, ką "pabėgėliai" rašo.

Sandara nuo pat savo gyvenimo metų Lietuvai nešė pagalbą, aukas, visus naudingus patarimus, savo turtą, pati įeidama į skolas ir savo reikalus nuskriausdama. Lietuva tik ir atsistojo ant kojų sandariečių pastangomis ir darbais. Ir dabar, kada Lietuvą smaugia pagimdyti iš Gr. 17 dienos smurtininkai, ponpalaikiai, sulenkėję leitenantai, ir tai Sandara neša aukas, gelbsti visomis spėkomis kad ten, Lietuvoje, musų gimtinėje šaly, kuogreičiausia atsirastų laisvė, žmoniškumas, geresnis gyvenimas visiem luomam, o ypač darbininkam. Sandara neina prieš Lietuvą, bet eina už Lietuvą. Sandara taip pat visomis spėkomis kariauja prieš bolševikus, kaip lyginai ir prieš fašistus, nes Sandara šių dviejų tipų neišskiria ir abu skaito įvažutingais gaivalais. Sandara nemato skirtumo, ar bus darbininkų diktatura, ar bus dvarponių ar sulenkėjusių leitenantų diktatura. Vienas ir tas pats ju žygis. Močiutė su savo "seniausiu" laikraščiu kaip tik ir šiuos du gaivalus užgiria, gražiai juos glosto ir duoda dar daugiau jiem įsigalėti. Sandara nei juodam, nei raudonam nepataikauja ir jų abiejų klaidas nurodo.

Močiutė labai nori, kad Sandara užgirtų Gr. 17 d. įvykius, tada vadinasi, Sandara bus "olrit" ir "eis su Lietuva." Ne brangioji! To nebus, Sandara to nepadarys, bet neužgirdama smurtų, Sandara eis su Lietuva ir jos žmonėmis prie gerovės. O tamstytės su pora savo pasekėjų galite pilnai džiaugtis tuo įvykiu ir eiti prie griovimo.

Raudonų fašistų lapely (žr. "Laisvę" geg. 24 d.), ginčuose su "Naujienoms" bolševikai priparodo, kad jie butinai norėję Pajaujo mirties: "Smetona, pamerkdamas penkis komunistus, dovanojo niekingą gyvybę Pajaujui..." ir toliau tie raudoni fašistai pasakoja, jog pasmerktieji komunistai nemeldę pasigailėjimo Smetonos. Bet tikrumoje, tai meldė, prašoma pasiskaityti jų veiksnus juos nužudant. Tik Smetona nekreipė domės ir nužudė. Tik teisiant Melamedą ir dar du komunistu, Melamedas neprisipažino prie kaltės ir liko nužudytas, o kiti du prisipažino ir liko taip pat pasmerkti, kaip ir Pajaujis.

Raudonų fašistų darbai niekuo nesiskiria nuo juodų, smetoninių, ir bereikalo fašistai iš "Laisvės" siekjasi. Jei jie nenorėtų "niekingos" gyvybės apturėti, tai tegu važiuoja pas savus brolius, tik iš kito galo, ir apturi "iškilmingą mirtį", vot tada tai bus didvyrai. Čia laisvai gyventi ir savo "didvyriška-iskilminga" gyvybe girtis, tai kitamainybė. Rusų-žydų komunistai 1917 m. kitaip darė, — jie važiavo Rusijon ir savo gyvybės nebijojo.

Juodieji diktatoriai Lietuvos valstybę jau valdo 6-7 mėnesiai; per tą laiką jie nužudė 5 raudonus fašistus. Kada raudoni diktatoriai užėmė Rusų valstybę, tai per tokį pat laiką, bėgyje 6-7 mėnesių nužudė apie 80,000 ne vien juodų ar baltų, bet daugybę tame skaitliuje buvo demokratų, socialrevoliucionierių, socialdemokratų, nepasigailėjo net anarkistų, visus žudė, kas nepabučiavo Lenino "vyžos" ir "nepalenkė savo revoliucinės galvos prieš diktatorių tironus". Dargi ir tuos žudė, kurie ir meldė pasigailėjimo (Gruzijos revoliucionierius). Nesykį sakėme, ir dabar sakome, kad nėra jokio skirtumo tarp juodų ir raudonų fašistų. Nors jų išorinė spalva skirtinga, bet veiksmai, darbai, visas vidujinis sutvarkymas, žudynės ir tt. vienodos.

Tula sena močiutė beskaitydama Pajaujo "prisipažinimą" "visagalinčiam tautos vadui ir prezidentui" apsiverkė ir savo ašarėlės belaistydama savo vyrelio organe pasiekė net ir "Sandaros" lakštus. Bereikalo, poniute, lieji ašarėlės, sandariečiai negalės atjausti ir bolševikų receptu pasinaudoti. Tos ašarėlės turėjo but nukreiptos Kauno diktatoriams,, o čia pas mus Ten Eyck fašistams.

Vinciunas.

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

Kaip fašistai iš savęs tyčiojas

Lietuviai savo kasdieniniame gyvenime yra kukliųs. Jie nemėgsta girtis nudirbtais darbais. Tuos kurie giriasi, lietuvių patarlė pajuokia: "Pagyrų puodas niekad netaukuotas".

Bet jeigu kukliam žmogui bendrai nedera girtis, tai dar labiau netinka girtis politikams, kurių darbus kiekvienas gali savaip vertinti. jau visai nedera girtis tada, kada iš anksto yra žinoma, kad visuma pasigyrimo objektą vertina neigiamai.

Tačiau dabar mes gyvename laikus, kad ir etikos sąvokas reikia aiškinti nuo pabėgėlės. Kas gražu, kas negražu, kas dera, kas nedera — viskas šiandien susimaišė. Kada Mariampolėje vienas ukininkas perskaitė "Lietuvoje" nuteistųjų karo lauko teismo mirti pasigailėjimo prašymus — jų, taip sakant, paskutinę išpažintį — ukininkas pasipiktino, kad laikraštis tokius dalykus skeibia ir čia pat laikraštį sudraskė. Ukininko pasipiktinimas mums buvo čia visai suprantamas. Mes įdėjome šio atsitikimo aprašymą be jokios pašaipos. O "Lietuvis" rado galimu mus pajuokti, girdi, mes nemokėję atskirti blaivaus ukininko nuo "įkaušusio". Čia, kaip matome, pas kiekvieną yra savotiškas etikos mastas. Iš to kas mums rodėsi negalimu velti į politinę agitaciją, "Lietuvis" rado galimu net tyčiotis.

Tokios pat rušies etika, matyt, yra pagrįsti ir tie pasigyrimai, kuriuos išrašė sau "Lietuvis" 117 Nr. vedamajame straipsny. Kalbėdamas apie dabar vedamos vidaus politikos fašistinę kryptį, "Lietuvis" giriasi, kad "krašte viešpatauja tvarka, ramumas; agitacijos maža. Maža ir balsų, kurie dabar grieštai reikalautų keisti esąmąjį padėjimą." Prie šito vaizdo tereikėtų pridėti dar, kad visos opozicijos partijos savo spaudoje giedančios himnus tautininkams ir p. Ambrozaičiui. Bet opozicijos klausimą "Lietuvis" šitaip išsprendė: **"Parodyta, kad partijų centrų komitetų valstybinė išmintis negali turėti pretenzijų kraštą valdyti įvairių kompromisinių susitarimų keliu.... Kad partijų sudarytoji krašto politinė atstovybė taip pat jojo politinei gyvybei nėra nuolat reikalinga, t. y. kraštas gali gerai apsieiti kurį laiką ir be Seimo".**

Šitaip įvertinęs organizuotos Letuvos visuomenės valstybinę išmintį, tautininkų laikraštis drąsiai gieda musų partijoms requiem. Girdi, "galima laukti, kad buvusios didelės partijos (valtiečiai liaudininkai ir ukininkų sąjunga) ateinančiam Seime bus visai miniatiuriškos liekanos."

Tačiau, kad tautininkų viltis į tokią "šviesią ateitį" butų pagrįsta reikia, kad ir "Lietuvio" išvadžiojimai šiuo reikalu butų pagrįsti. O to pasakyti negalima. (Cenzuros iškąsta) Jie valdė krašta be parlamento ir neleido reikštis visuomenės iniciatyvai.

Tautininkai gi kaip tik be cetro komitetų neapseina. Juk visa dabar vedamoji politika tai ir yra ne kas kita, kaip Tutininkų Sąjungos Centro valdybos nutarimų vykdymas. Šioji valdyba, ar komitetas, vis tiek, kaip ją vadinti, buvo nutariusi pav.. "ieškoti vyriausybei bendrininkų ne susitarimo, o pritarimo keliu",— tai įvykdyta. Paskui šioji valdyba priėmė žinomas rezoliucijas konstitucijos keitimo reikalu — šios rezoliucijos taip pat vykdomos. Tai kur čia "parodyta kad partiiu centrų komitetų valstybinė išmintis negali turėti pretenzijų valdyti krašta?" Ta išmintis Lietuvą tebevaldo. Skirtumas tik tas, kad pirma visi tarėsi valstybės reikalais o dabar valstybinę išmintį monopolizavo vieni tautininkai .

Ar galima šitokiu dalyku girtis, tenka abejoti.

"L. Ž."

Savanorių vargai

Laukuva. Tauragės aps. 1925 m. buvo išdalintas valdiškas Vabalų dvaras į virš 19 sklypų, kartu su prieš karą užsodintu plotu pušaitėmis kurios del netinkamos joms žemės visos genda — džiusta.

Dabar daugumos savanorių-naujakurių suvežta statybai medžiaga pusta, laukdama kol bus ištirta pušaičių sveikata. O pušaitės lyg tyčia laukdamos specialistų apžiurėjimo, visos ima raudonuoti iš gėdos kad del jų taip varginama savanoriai.

Ilgins darbo dieną.

Susisiekimo ministerijoj yra projektas kuriuo numatoma visiems ministerijos tarnautojams dirbti 8 v. o darbininkams 10 v. ir atostogas panaikinti. Provincijoj darbininkams sumažinti dienos uždarbį 1.-50 centų, o Kauno mieste 24c. Be to provincijoj bus priimta daugiau darbininkų. Ši projektą svarstė minist. inžinierių taryba ir rado priimtinu.

Nuo 1928 m. susisiekimo ministerija manoma sutvarkyti komerciniais pagrindais pav. kaip Valstybės spaustuvė ir kt.

Apie fašizmo išsigimimą

Žinomas rusų žurnalistas A. Izgojev, simpatizuojas Italų fašizmui, "Segodnia" skiltyse šitaip konstatuoja bendrą fašizmo idėjų išsigimimą. "Italų fašizmas, vienintėlis tikras "fašizmas" Europoje, gyvena dabar giliausią ir pavojingiausią krizį. Jam gręsia pavojus nudardėti į neidėjinės prievartos ir sauvalės duobę ir tapti antros antros rušies komunizmu. Jis turi daug bendrų giminingų su bolševizmu bruožų. Ne be reikalo Musolini, budamas dar socialistu priklausė kairiajam anarchosindikalistiniam. bolševikiškam italų socialistų partijos sparnui.

Prieš komunistinį planą sukurti visuomenę klasių kovos ir proletariato diktaturos keliu Musolini pastatė planą organizuoti visuomenę "geresniems" "drąsesniems" žmonems diktatoriaujant.

Ir komunizmas ir fašizmas, be prievartos ir diktaturos, vis delto statė sau didžiausius dabartinės visuomenės organizacijos tikslus.

Abiejų pasiulytieji sprendimai nedavė žmonėms patenkinamo atsakymo į jų klausimus. Komunizmas, atmesdamas tautinio valstybinio solidarumo idėją ir viska statydamas ant tarptautinės klasinės kovos prado, ne tiktai padarė baisias žaizdas rusų liaudžiai, bet ir panaikino valstybes pajėgą ir laiko visą šalį ant bedugnės krasto.

Komunistinis pripuclamas darbas, komunistiniai santykiai su darbininkų sąjungomis, susirinkimais, streikais, spaudos laisve nepalyginti reakcingesni, kaip kad kurioje kitoje buržuazinėje valstybeje.

Komunistine Sovietų sąjunga prekybos pramonės srity įvedė tokį tautinį protekcionizma, kokio nežino jokia dabartinė "buržuazinė" valstybė žodžiu, komunistai įrodė, kad, be tautiškai valstybinio solidarumo pripažinimo, dabarties pasauly jokia kuryba nėra galima.

Ne geriau sekasi ir fašistam. Italija, tiesa, negyvena tos suirutės, kaip kad Rusija.

Tačiau ir fašistinės Italijos gyvenime yra daug tamsaus. Jai gręsia didelis pavojus. Tautinis pradas, nesumikštinamas bendrai žmoniškumu, irgi ardo valstybės ir tautos vidaus ir išorinį gyvenimą. Musų laikais po Sovietų sąjungos Italija darosi labiausiai pavojinga šalis. labiausiai gresianti taikai. Tokia padėtis yra pavojinga ir grąsinamiems ir grąsinantiems. Galimos ir koalicijos pries smurtininką. Iš čia atsiranda ir garsi "koalicijų baimė".

Bet ir valstybės viduje bendrai žmoniškų pradų neigimas ir sustiprinta prievartos ir sauvalės doza, vartojama fašistinėj Italijoj, nuodija visą krasto gyvenimą. Protingesni fašistų jau galvoja, sustabdžius prievartos karaliją, grąžinti įstatymui tinkamą vietą ir apsaugoti laisvę. Jie supranta, kad fašistinė Italija ekonominėje srity reišvengiamai nudardes į komunistine politika, su visomis visokį gyvenimą žudančiomis priemonėmis, prievarta ir biurokratišku reguliavimu, jei nebus iškištas klausimas apie laisvės garantavimą.

Laisvės gi negali buti be asmenybes teisių pripažinimo. Štai klausimai, stojusieji tikro fašizmo kely. Kai del fašizmo parodijų kitose valstybėse — tai ten fašizmas mažai kuo skiriasi nuo paprasto chuliganiškumo."

"L. Ž."

15-tas METINIS

IŠVAŽIAVIMAS

Rengia Sandaros 2-ras Apskritys.

Nedėlioje, Birželio-June 19 d., 1927

LINDEN PARKE, UNION CITY, CONN.

Pradžia 11 val. ryte.

Bus sekantis programas su dovanomis:

1. Drutuoliai lankstys geležis ir patkavas, ... $5.
2. Bolės metimas tolyn..... ..... $2.50
3. Traukimas virvės Sandariečių su fašist. $5.00
4. Vyrų lenktynės $2.00
5. Moterų lenktynės $2.00
6. Įvairųs žaislai ir tt.

Viena iš geriausių Orchestra grieš linksmiausius šokius, kur puikioje vasarinėje salėje galės visi pasilinksminti. Daug svečių ir jaunimo dalyvaus net ir iš tolimų kolonijų. Kviečiame visus dalyvauti.

Rengėjai.

ŠTAI KĄ ŽMONĖS SAKO APIE NAUJOKŲ CIGARUS

Simano Daukanto, Lietuvos Istoriko, artimas giminė ANTANAS DAUKANTAS, So. Brooklyn, N. Y., taip sako: "Naujokai, jųs cigarai man labai patinka ir aš myliu juos rukyti, o kostumieriai vis reikalauja JONO-JOHN'S CIGARS, dabar dar geresni kaip kada nors pirmiau buvo!"

Pilietis J. BALSAVIČE, 51 Sheridan st., Wilkes Barre, Pa. WHOLESALE CIGAR AGENT rašo: "Jųs cigarai labai geri, ir vėl prisiųskite 1,000 John's Cigar, 1,000 Petro po 10c. ir 200 vardu Vytauto po 15c. — paskubykit!

Teipat J. T. Vaitekunas, 679 N. Main st. Brockton, Mass.

Daugybės privatiškų žmonių biznierių Brooklyne ir kituose miestuose, taip kalba ir rašo apie NAUJOKŲ CIGARUS!

Gerbiami Viengenčiai savo miestuose reikalaukit biznieriu NAUJOKŲ CIGARŲ. Restauracijose, užeigose, ir kituose Storuose mes pristatome visur per pašta, daug ar mažai. Biznieriams ir privatiškiems žmonėms apmokam lėšas. Rukysi ir žiūrėsi. Adresuot:

NAUJOKŲ CIGAR FACTORY
267 Division ave.,
Brooklyn, N. Y.

Įvairos žiinos Apie Įvairius Parengimus

AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKIMAS

Rašo "Sandaros" Korespondentai

CHICAGO, ILL.

North Side Jaunuolių Vakaras pavyko.

Nors praslinko keletas dienų nuo parengto vakaro SLA. 226 kuopos jaunuolių skyriaus, bet nieko nepaminėjus reikštų, kad gal nepasisekė ar neįvyko vakaras

Gegužės 22 d. Luosybės salėje buvo surengtas jaunuolių koncertas ir balius. Programas susidėjo iš dainų, eilių, piano ir smuiko solo.

Pirmas programo numeris buvo jaunuolių choras sudainavęs keturias liaudies dainas. Tos dainos: 1) "Gražus musų rugeliai", 2) "O jaunime", 3) "Kur sapnų grožybė", 4) "Saulelė tekėjo". Visos šios dainelės labai puikiai išėjo. Antras — p-lė M. Mitchel, piano solo. Trečias — p. Alb. Smalelis paeiliavo keturias eiles. Nors Albinas yra jaunutis, bet eiliavime tai tikras artistas. Ketvirtas — p-lė Ant. Beneckiutė, pianas solo. Penktas — p-lė Valerija Čepukiutė, smuikas solo, akomp. p. O. Kairiutė. P-lė Čepukiutė buvo iššaukta publikos dar vieną kartą pagriežti. Mat tarp musų ji yra viena gabiausių smuikininkių. Šeštas — p-lės, dvi sesutės, Valiuliutės paskambino piano duetą, kuris puikiai pasisekė. Vakaro vedėjas pakvietė Dr. Montvidą pakalbėti. Kalbėtojas papasakojo, jog SLA. organizacija yra rimtai susidomėjusi jaunimo organizavimu, auklėjimu ir t.t. Septintas ir paskutinis numeris — išeina jaunuolių choras dar sudainuoti ir vėl dainuoja šias keturias dainas: 1) "Molio uzbonai", 2) "Lopšinė", 3) "Nėr pleciuko, nėr plecelio" ir 4) "Vilties ir garbės žemė Lietuvos",, kuri tikrai sužavėjo publiką. Cionai p-lė Čepukiutė savo skardžiu smuiko balsu padėjo pianui ir chorui sudaryti tą gražią jausmingą dainos meliodiją. Iš tiesų šią dainelę ilgai mes atsiminsime.

Garbė poniai S. Čerienei.

Visiems yra žinoma, kad ėmė daug laiko, kol buvusis "Bijūnėlis" persiorganizavo į SLA. Nes viskas buvo pairę ir mažai vilties turėta, kad tokį skaičių jaunuolių bus galima suspiesti į SLA. Bet ačiu tik kelioms ypatoms, jų tarpe K. J. Semaškai ir K. Čepukui, kurie turėjo visą darbą atlikti ir sutvarkyti kas reikalinga, buvo pradėtas perorganizavimo darbas.

Taigi dainų pamokos lanksčiausiai galėjo prasidėti kovo mėn. Reiškia, p. S. Čerienė per dešimtį pamokų išmokino jaunimą sudainuoti aštuonias liaudies dainas. Tas ir teikia garbės gerb. mokytojai už greitą ir puikų išlavinimą. O prie to musų jaunieji turėjo noro eiti į pamokas. Su labai maža išimčia, veik visi nuolatos paskirtu laiku budavo jau salėje. Per visą laiką armonija ir bendrumas buvo geras tarp visų šioje veikmėje dalyvių.

Šio vakaro rengimo komisija, kuri susidėjo iš pp. St. Semaškienės, Zilienės ir Kriaučiuno, turėjo pusėtinai pasidarbuoti įvairiais rengimo reikalais. Prie to ir ponia Čerienė dėjo pastangas, kad tik viskas kuo geriausia išeitų. Žodžiu sakant, musų SLA. jaunuolių choras, gerb. p. Čerienės vadovaujamas, pasirodė labai puikiai. O tai duoda geru vilčių ir drąsos pradėti ateinantį rudenį tą patį darbą su ta pačia energija ir mokytoja.

Vakaro vedėju buvo visiems žinomas K. J. Semaška, kuris gyvai moka vakarus vesti ir vienur kitur gerų dalykėlių paaiškino. Kaip teko girdėti, tai jaunuoliams liks nemažai pelno. Mat nekurie iš jaunuolių savo vakarui griežė be atlyginimo, kad tik jų organizacijos išde daugiau litų butų. Tai buvo pavyzdingas jaunuolių vakaras.

Senis.

HARTFORD, CONN.

Įvairios žinios.

Pirmutinis pas mus piknikas įvyko Geg. 29. Tai rengė Draugijų Sąryšis savo parke. Diena pasitaikė graži, saulėta ir žmonių suvažiavo didelis burys. Apart šokių, kalbų, užkandžių buvo dar įvairių žaislų, taip kad atsilankiusieji gerai užsiganėdino. Kitas sekamasis piknikas įvyks Birž. 12 dieną, jį rengia A. L. T. S. 46 kuopa. Rengėjai deda didžiausias pastangas kad viską surengti pavyzdingai ir atsilankusius svečius priimti širdingai ir pilna užganėdinti. Taigi, lakime visi hartfordiečiai ir apylenkių vietų lietuviai ant šio pikniko — išvažiavimo. Jis atsibus taipgi lietuvių parke, 24 stotis, Glastonbury, Conn.

Šį pavasarį nedaug išvažiavo į Lietuvą pasiviešėti lietuvių. Net ir Vyčių narių negirdėti, kad važiuotų jų ekskursijoje. Kodėl lietuviai nenori pamatyti Lietuvos, tai sunku pasakyti. O turėtų buti visų lozungas: "Pamatyk Žemiausia Lietuvą". Gegužio mėn. išvažiavo Karalina Simanavičienė ir jos sunus Vladas Simanavičius, taipgi Kazys Andriušis. Birželio pradžioje išvažiavo visiems žinomas duonkepys Domas Guokas. Išvažiavo tik pasiviešėti. Taipgi kiek pirmiau išvažiavo rodos apsigyventi K. Januševičius ir Jonas Krauza (pasiviešėti). Šie rašo, kad yra smagu, gražu.

Čia nesenai sugrįžęs iš Lietuvos asmuo pasakojo, kad jis "Sandarą" matė Kražių paštoje, vadinasi, "Sandara" yra perleidžiama Kauno cenzorių (Plechavičiaus).

Taipgi vienas asmuo gavo laišką iš Lietuvos, kuriame rašoma, jog netrukus pradės eiti Rygoje, Latvijoj, pažangiosios minties laikraštis, per kurio redakciją bus lengviau ir greičiau susitarti su amerikiečiais lietuviais, vadinasi greičiau ir lengviau mus, amerikiečius lietuvius painformuos apie Lietuvos padėtį. Mat Kaune cenzurai einant vis aštryn ir "greit iš Lietuvos, ar pačioje Lietuvoje negalima bus visai rašyti, nes valdančioji partija moka įškaityti ir tas, ko nėra, o kas nori, kad butų. Jeigu turite supratimą apie bolševikų režimą Rusijoje, tai prie tokio mes labai sparčiai einame." Paskui laiške rašoma apie paimtą S. SSR. "čekos" metodą dabar vartojamą Lietuvoje ir laiškas baigiamas šiais žodžiais: "Ši laišką jeigu nesudeginsit, tai tikiu giliau paslėpsit: pas Jus irgi širvydiniai šnipų rolę lošia." Laiškas rašytas seno aušrininko ir vėliau varpininko.

Tai mat prie ko širvydiniai" dasigyveno.

Po ilgų lietų jau šiek tiek atšilo ir mes ukininkai pradžiugome, pradėjo jau tabakas ir kiti laukų pasėliai augti. O jau buvome labai nusiminę.

Adomas iš Rojaus.

DARBININKAI, APSISAUGOKITE!

Visi darbininkai kurie ieškot įvairių darbų apsisaugokit nuo sekamų vietų — Puckety Creek, Pa., Coverdale, Pa.; Mollenaueur, Pa.; Layton, Pa.;Montour, Pa.; Arnold City, Pa.; virš paminėtose vietose yra anglių kasyklos ir visi angliakasiai yra organizuoti į UMW. of A. uniją ir nuo balandžio 1 dienos š. m. visi išėjo į streiką už palaikymą savo senųjų algų ir darbo sąlygų, bet dabar anglies viešpačiai sumanė musų uniją panaikyti ir už bado algą nuvaryti prie darbo ir pradėjo po visus kampus Amerikoj ieškoti streiklaužių ir vežti į čionais žadėdami gerus darbus, geras algas ir geras gyvenimo sąlygas, streiklaužius ieško prigavingais budais, sekamai: reikia angliakasių, mašinistų, dailydžių, kalvių, sliesorių ir tt. ir daug suviliotų darbininkų atveža iš labai toli ir tie darbininkai dasižinojo, kad juos kompanija prigavo ir atvežė skebauti, tuojau jie pareikalavo kompanijos kad juos vežtų atgal iš kur juos atvežė. Todel visi darbininkai apsisaugokit nuo virš paminėtų vietų.

Streikierys.

NEWARK, N. J.

Kapit. p. Lazdynas, vaitininkas Newarke, sako, kad Lietuvon reikia pasiųsti tik keletą gabių Amerikos lietuvių vyrų, kurie bematant nuramintų visas tas ginklais barškinančias fašistines bezdžiones. Visai teisingai. Juk tos Kauno gorilos tik delto ir tokios mandrios, jog tariasi visą pasaulį stebinančios savo grimasomis, kad jos be caro fetfelbelio batuto ir Laisvės Alėjos kulturos kitokio auklėjimo nėra gavę. O gal dar vienas pasiulymas rastų pamato apsvarstymui, kad nuvažiavę Lietuvon amerikiečiai keletą tų fašistų Amerikon atsivežtų — pamatytume ir mes, kas jie ten per tokie gyvuliai yra.

Leitis

KVITAVIMAS

L. S. D. Partijos Centro Komitetas šiuomi kvituoja gautus iš Waterbury Lietuvių Progresyviškųjų Draugijų $25 aukų.

C. Komitetas reiškia širdingiausios padėkos L. Prog. Draugijų Sąryšiui ir jo atskiriems nariams ir draugijoms už nuolatinį musų rėmimą.

(Pasirašo) **B. Bielinis,**
C. Komiteto pirmininkas
(Pasirašo) **V. Galinis**
Iždininkas

Worcesterio žinios

AČIU VISIEMS

Pareiškiu širdingą ačių visiems tiems worcesteriečiams kurie kontesto laiku mane rėmė mano darbuotėj. Taipgi tariu didelį ačių visiems biznieriams, kurie davė skelbimus ir man pagelbėjo. Taipgi ačiuoju ir priešam, kurie mane persekiodami davė man daugiau energijos darbuotis. Kontesto eiga buvo lengva ir nenuvargau. Patariu visiems dirbti del Sandaros.

P. A. Dėdynas

ATĖMĖ PINIGUS

Antan. Lukoševičius dienos laiku buvo vienas namuose. Į namą įėjo piktadariai ir atėmė $980. Tie pinigai kitų buvo pas p. Lukoševičių palikti.

2500 LAIŠKŲ

Worcesterio paštas kas dieną perleidžia 2500 laiškų. Daug laiškų pasitaiko su negerais antrašais ir buna sunaikinti. Tad rašykite aiškiai.

GARSINASI

"Sandaroje" garsinas 41 vietos biznierius. Vietos lietuivai nepamirškite remti tuos biznierius kurie garsinasi, nes jie sąžiningai veda savo biznius ir teikia gerą patarnavimą.

LOWELL, MASS.

Birželio 3 d. pas mus kalbėjo L. Šimutis, klerikalų buvęs atstovas Lietuvos seime. Žmogelis gyrė klerikalus kiek galėdamas. Klerikalų pralaimėjimą Lietuvoje pamatuoja tuom, jog buvę blogi metai, o bedieviai daug žmonėm prižadėję, tai katalikai ir balsavo už bedievius. Vadinasi pats Šimutis pripažysta, kad klerikalams Lietuvą valdant Dievas užsiuntė kaipo jiem pabaudą blogus metus.

Taipgi jis aiškino, jog buvusi bedievių valdžia lapkričio mėnesy buvusi Kaune surengusi skerdynes, baisesnes, negu kadaise buvusios Kražiuose. Reiškia jis čia turi mintyje klerikališkų fašistukų sukeltą skandalą. Jis pasakojo, jog savo akimis matęs, kaip policijantai mušė studnetus. Bet kodel jis mums nepasakė, kaip tas galėjo atsitikti, kad studentai nei vienas nebuvo sužeistas, o net apie 10 policijantų ir 7 arkliai buvo sužeisti?

Po prakalbos buvo duodami klausimai. Buvo užklaustas ar daug bedievių Voldemaras nužudė. Šimutis neturėjo ką atsakyti. Jis tik pasakė kad dabar Lietuvoje geriem žmonėm esą geras gyvenimas. Suprask kunigams ir jų klapčiukams. Žinoma, kurgi kunigam nebus gerai, jeigu valdžia po 600,000 litų skiria vyskupų namus statyti, o tuo pačiu sykiu paskutinį kailį neria nuo kaimiečių, kurie net palikę ukius bėga į Braziliją.

Taipgi jis mums nepasakė ir to, kodel geri patyrę darbininkai iš vietų šalinami,o ju vietosna dedama klerikališki vaikėzai, kurie nieko nenusimano apie darbą.

Sandarietis.

BANKAI AUGA

Lietuvių savitarpinis paskolos bankas auga kaip ant mielių. Kas dieną išduoda tukstančius paskolų.

"SANDARA" GAUNAMA

Pavieniais numeriais "Sandarą" galite gauti sekančiose vietose: pas P. A. Dėdyną, J. Skeltį ir A. J. Katkauską krautuvėse.

GERAI DARBUOJASI

Lietuvos Sunų ir Dukterų draugija pradeda gerai darbuotis. Girdėjau gavo net 10 naujų narių, ateityje tikimos gauti 100.

NAUJOKŲ CIGARAI

Kur tik eisi Worcesterio gatve, visur gausi Naujokų cigarų malonų kvepėjimą. Visi ruko ir gardžiu skoniu gerisi.

DRAUGIJOS AUGA

Vietos lietuvių draugijos žymiai auga. SLA. kp. sutvėrė jaunuolių skyrių, prie kurio priklauso 30 narių. Už tai garbė p. J. Mozuravičiui, 318 kp. organizatoriui už jo pasidarbavimą.

PASEKĖJAI

Kaip monininkas Čekanavičius buvo, tai po jo atsilankymo visi ant Millbury st. pradėjo monus daryti.

Po Babravičiaus su Vanagaičiu atsilankymo visi dainuoja ant Millbury st. Po Šimkaus ristynių žiuriu ant Millbury stryto jau ritasi. Na o kada atvažiuos p. Sharkey, tai ant Millbury stryto pamatysime vaikščiojančius su suplotomis nosimis. Mat jie visiem padeda.

BIZNIERIAI BAŽNYČIOJE.

Teko patėmyti keliatą biznierių, kurie neva nueina į bažnyčią, bet vieton poterių manoma daugiau mislina apie dolerius. Nieko stebėtino, varo biznį tai visiem ir geri nori buti.

Kalakuts.

Kaip pasirodo, kad "žurnalistų" kuopelės "Plunksna" Worcesteriečiai pasigenda. Andai "Sandaroje" vienas rašė, paskui "Vienybės" "Tarkoje" kitas paminėjo. Bet aš žinau, kad yra ir tokių ypatų, kurie džiaugiasi, kad "Plunksna" "nusidevėjo." Nėra kam jos padylginti.

SLA. KUOPOS

Apart 318 kp. yra ir 57 kp. kuri turi 700 nariu ir darbuojasi. Abelnai Worcestery yra apie 1000 SLA. narių. Kuri kolonija tiek turi?

Zanavykas

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA
Mes kepame 6 rūšių duoną, keikus ir pajus. Nepamirškite ir klauskit musų duonos.
A. Duda ir V. Staliauskas
75 WARD ST.
Worcester, Mass.

Joseph J. Dirsa
Tel., Lafayette 0322.
Teikiu patarnavimą laidotuvėm ir išrendavoju automobilius vestuvėm ir kitokiem pasivažinėjimam.
13 ELLSWORTH ST.
Worcester, Mass.
Tel. Cedar 4953.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.
Telefonas: Park 7984

VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ
Jeigu norite gauti geriausias mėsas ir kitus valgomus daiktus, tai užeikite į A. Kriaučialio ir J. Krasinsko krautuvę.
181 MILLBURY ST.,
Worcester, Mass.

Tel. Cedar 206
A. J. KATKAUSKAS
Didžiausia Drapanų Krautuvė
ant Millbury St.
Vyriški ir moteriški drabužia dideliame pasirinkime.
372-376 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

DR. F. PUSKUNIGIS
Vietinis lietuvis daktaras, kuris daug lietuvių išgydė iš labai pavojingų ligų. Jis laiko ofisą 38 PROVIDENCE ST.. Worcester, Mass. Ligonius priima nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo 6 iki 8 val. vakare.

RUKYKITE
C. C. A.
CIGARUS

Telephone Park 5036
Dr. Samuel Lopatin
DENTIST
50 Trumbull Square
Worcester, Mass.

American Clothing Co
Vienatinė tos rūšies krautuvė, kurioje parduoda geriausius drabužius suaugusiem ir vaikams.
10 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

Tel. Cedar 6598
W. C. Harris, M. D.
Ofiso valandos: nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakare.
166 MILLBURY ST.
Worcester, Mass

Tel. Office Park 5134
Res. Cedar 1768-M
PRAN. J. BUBLYS
BOBBLIS
LIETUVIS ADVOKATAS
827 State Mutual Bldg.
WORCESTER, MASS.

SAUGOK KOJAS
Mes paliuosuojam jusų kojas nuo visokių nemalonumų, kaip tai: kernų sumušimo, papadžių deginimo, mazolių sutrynimo ir kitokių nesmagumų. Norinti turėti sveikas kojas, pirkite čeverykus pas
WALK-MORE SHOE STORE
58 Millbury St. Worcester.
Užtikrinam, kad busit užganėdinti, nes tas žinoma per 15 metų musų praktikos.
Vedėjas R. J. Likšys

VINCAS BEGUTIS
Generalis Kontraktorius
Budavoja naujus ir taiso senus namus. Patarnavimas visuomet geras.
15 ENGLEWOOD AVE
Worcester, Mass.

A. BUDRIEVIČIUS.
Užlaiko dvi
APTIEKAS
122 Millbury Street ir
38 Providence St.,
Worcester, Mass.
Reikalui esant kreipkitės, nes gausite teisingus vaistus ir gerus patarimus.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2470
M. MENDELSOHN
Advokatas.
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip ir Europoj.
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.

ST. BAJERČIUS
(BAYERS)
Lietuvis Fotografas
Traukia paveikslus pavienių asmenų ir grupių
21 MILLBURY ST.
WORCESTER, MASS.

GEORGE WIEGERT CO.
Užlaikome visokias mėsas, dešras ir virtas ames. Viskas dideliame pasirinkime.
275 GREENWOOD ST.
Worcester, Mass.

Juozas M. Čižauskas
PLUMERIS
Atlieku darbą užtikrintai
317 STERLING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Cedar 1489-M

STERLING DAIRY MILK CO.
Ant kiekvieno pareikalavimo visiems pristatome į namus geriausį pieną ir smetoną. Reikalaudami šaukite telefonu: Park 7[illegible] arba Park [illegible]
3 KANSAS ST.
Worcester, Mass.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
96 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vinco Česnos krautuvėje visuomet galite gauti gerus čeverykus del visos savo šeimynos. Prieinamos kaino ir užtikrintas patarnavimas.

IGNAS J. BARKUS
ADVOKATAS
546-548 Slater Building,
Worcester, Mass.
Ofiso tel: Park 7717
Namų tel.: Cedar 2863-W

WORCESTER DAIRY SYSTEM
Near-by Milk & Cream
Phone Park 310
For
PROMT SERVICE AND
BEST QUALITY
17 E. Worcester St *Worcester, Mass*

Smurto garbintojai nepamirškit

DEL SMURTO VALDŽ. SVEIKINIMŲ

Gyvenime įprasta ir priimta sveikinti asmenis, draugijas, su savo kokiu nors gyvenimo minėjimu, savo tėvynę, su jos išsivadavimu iš po svetimo jungo ir priespaudos, su jos pirmyneiga, o jos valdžia, jei ji rupinasi gerai žmonių gerove, sąžiningai pildo žmonių valią ir veda valstybę gerovėn.

Bet kada perversmu paėmė valdžią Lietuvoje fašistai greičiausia del lenkų interesų, kada žmonių balsas paminta, valstybė vedama prie nepriklausomybės praradimo, kraštas siaučia žmonių šaudymai vien už tai, kad jie eina ginti konstitucijos ir nepriklausomybės, kada didžiosios valstybes kalba apie Lietuvos atidavimą Lenkija, kada valdžia veda derybas slaptai su tuo visos tautos priešu ir sostinės užgrobėju, tada tai vyriausybei siunčiama pavseikinimai, vadinama tėvynės gelbėtojai, tuos, kuriems ta tėvynė tik meižiama karvė ir nedaugiau, garbinama ir suklaidinta kriuomenė kuri jau rengėsi tą vyriausybę nuversti ir kurią pati ta valdžia mato esant savo priešu, pasirasoma po sveikinimais asmenų, kuriems matomai svarbu tik reikalai savo ar jų gerų pažįstamų.

Sveikinkite draugai iš "Darbininko", "Draugo" ir Co., bet eikite atviru keliu, ir pasisakykit, kam tai darote. — p. Voldemaras, komunizmo pavojų Lietuvoje pavadino svajone ir bereikalinga baime. Sužinojote, kad tiek tai išsiųsta koncentracijos lagerin, tokis tai skaičius sunu uždaryta kalėjiman ir atiduota žvalgybos kankinimui už tą, kad jie ryžosi ginti Lietuvos konstituciją ir nepriklausomybę, sužinojote, kad tiek tai žmonių sušaudyta, tuoj ir siųskite valdžiai pasveikinimo telegramą, kad ji taip puikiai dirbo tėvynės labui. Komunizmo pavojų, kuriuo teisinot perversmą, pats Voldemaras po perversmo pavadino svajone ir bereikalinga baime. Tad tas žmonių žudymas ne del komunizmo baimės daromas.

Jei jus gerbiamieji eisit šitaip, tai Lietuvos prisbausta ir kenčianti vargą liaudis vadins jus tik paklydėliais ir savo priešais, bet iki jųs savo sveikinimuose ir rašiniuose eisite vingiuotu keliu ir biauriausius žygius valdžios daromus norėsite užtepti, iki tol jųs nebusite vadinami kitaip, kaip liokajais sugebančiais pusti smurtininkų pačių jau numeston birbynėn ir galop vaikais, kurie daro savo tėvynei gėdą, kad jie savo vadina lietuviais.

Taip gerbiamieji, jųs sveikinat tuos, kuriems tėvynė tiek brangi ir tol reikalinga iki jie gali savo kišeniaus reikalus apsirupinti.

Manau neužilgo gausite sveikintojai patirti, kad tie tėvynės vadai ir jos gynėjai buvo ne kas daugiau, kaip jos didžiausi skriaudikai, pardavėjai, jųs pamatysite, jei nebusite užsimerkę, kad tų gynėjų visi idealai baigėsi savo ir šeimos reikalų apsirupinimu valstybės iždo pinigais.

Tada jųs ponai sveikintojai tylėsite ir tada jųs nenueisite toliau aprašymo lietuviškos klebonijos reikalų ir vėl rėksite ant pastatytos žmonių valdžios, kaip jau turėjot galimyzės rėkti. Visa ne taip jau toli ir tada mums teks manau vėl susitikti.

Vincas Krivaitis.

KAIP PAVADINTI DABARTINĘ TVARKĄ LIETUVOJ

(Laiškas iš Lietuvos)

"Lietuvis" jau atviai pasisako, kad Italijos fašistų vidaus tvarka yra gera, o jei gera, tai aišku ir "Lietuvio" karalystėn reikia įvesti.

Bet mes žinome tą vidaus tvarką Italijoj su pažangiųjų asmenų žudymais, spaustuvių ir redakcijų sprogdinimais ir kt. Man prisimena nužudytasai visiems girdėtas Meteotti, kurį fašistai biauriausiu budu nužudė, pagaliau leido gandus, kad socialistai patys paslėpė Meteotti, norėdami turėti galimybės rėkti ant fašistų, tuos gandus mielai persispausdino ir "Rytas", "Lietuva", "Darbininkas" na tikiu ir Amerikos atatinkami laikraščiai.

Bet gi socialistų nuosekius ieškojimas parodė, kad Meteotti buvo tikrai užsmaugtas fašistų ir jų paslėptas ir tame dalyvavo fašistų partijos vadovybė.

Man prisimena ir 1926 mt. pavasary, prieš seimo rinkimus bandymas susprogdinti "Šiaulių Naujienų" Redakciją, kur dėka eilinio policijinko sąžningumu buvo imesta neveikianti bomba, tada taip gi aukščiau minėti laikraščiai žinodami kieno darbas, šaukė, kad pati girdi redakcija įmetė sau, norėdama tuo savo bankrutavimą pateisinti (ko nebuvo).

Susprogdinus "Varpo" spaustuvę, sunaikinus pusę miliono litų turto, valdžia taipgi kaltininkų nerado, kaip ir "Šiaulių Naujienų" redakcijon bombos metikų. Tos valdžios leidžiami laikraščiai to darbo darytį nepasmerkė, vadinasi gera, taip reikia.

Bet mes žinom, kad kaip lygiai atsirado "Š. Nauj." kaltininkas demokratijai laimėjus, o jis pasirodė valdžios atstovas, Endžiulaičių pavaldinys, Šiaulių policijos vadas Paškevičius, taip lygiai atsiras ir "Varpo" spaustuvės sprogdintojai, išeis aikštėn ir organizatoriai, kurie —aš tikras — sėdi dabartinėje valdžioje, kada tik vėl grįš demokratija, eiliniai šio darbo vykintojai ateis ir pasakys ir visuomenė turės progos pamatyti, kokie uždaviniai rupėjo šiuometi nei šeimyninei vyriausybei.

Iš susidariusios padėties, kada valdžion suėjo asmenys, neturį ir nereikalaują visuomenės pasitikėjimo bei pritarimo, asmenys kurių aukščiausias tikslas — asmeniniai reikalai, iš tokios padėties visuomenė gali atsikratyti tik numesdama nuo savęs alintojus, teisių mindžiotojus kiek tas nekainuotų. Kitos išeities ir nebegalima laukti, nes nueita jau per toli. padaryta perdaug tautai skriaudų, kad pakaktų drąsos eiti su ja kontaktan, dristų atsiklausti.

Juo Lietuvos visuomenė tų alintojų rgeičiau atsikratys, juo skubesniu laiku bus jiems duota prigulinti vieta ir užmokesnis, tuo Lietuvos plačiajai visuomenei ir valstybei bus sveikiau.

V. Krivaitis

ANSONIA, CONN.

Gegužės 22 d. čion buvo Lietuvos seimo atstovo p. N. Radžio prakalba. Pirmoje dalyje kalbėtojas plačiai išaiškino apie padarytą perversmą Lietuvoje, kas jį padarė ir kokiu išrokavimu. Jo kalba publikai labai patiko ir su daug svarbių dalykų visus supažindino.

Pirmos kalbos pertraukoje buvo renkamos aukos. Aukavo sekančiai:

K. A. Makarevičius $7; J. Černiauskas ir S. Bujanauskas po $5; F. Dilaitis, K. Andriušis po $3; A. Stašaitis, A. Gudžiunas, J. Gumbuliavičia ir Paseckienė po $2. Po $1 aukavo sekančiai: J. Draugelis, K. Veikšas, J. Radzevičia, M. Baktis, Masilionis, D. Čėsnutis ir P. Mikužas. Po 50: V. Kalackas, M. Jovaišienė, A. Baranauskas, V. Alksninis, J. Poniulaitis, V. Savickas. Smulkių surinkta $4, viso $45.00. Už salę užmokėta $5, į Politinį Iždą pasiųsta $40.00 (Pol. Išd. dar negavo — RED.) Aukavusiems širdingai ačiu.

Antru atvėju kalbėjo trumpai, daugiausiai atsakinėjo į paklausimus, kurie buvo verti atsakymo.

Pas mus randasi vienas žmogus, kuriam niekas nepatinka. Nepatinka kad ir saulė šviečia, nes jis norėtų, kad visada butų naktis. Tai nebus stebėtino, kad jam ir prakalba nepatiks.

A. Gudžiunas.

Nereikalingi skrodimai Laukuva. Gegužės 3 d. parapijos kapinėse skrodė jau palaidota žmona del skundų buk vyras ją primušęs, bet vietoje sumušimo, rasta mirtis nuo gimdymo ir plaučių ligos. Tą pat dieną darė antrą skrodimą Švoniškių dvaro kapinėse palaidotos ponios Jankauskienės del skundo, buk marti ją primušusi. Ir čia rasta senelė su šiuo pasauliu savo mirtimi pasimirusi.

Kaip įgrdėti, kerštininkams teks apgailėti savo stropumą.

Otto Stickel
Drapanų ir papuošalų apsirengimui krautuvė.
Taipgi žaislų — lėlių ir kitų mažmožių.
3364 MICHIGAN AVE.
Prie 23-čios,
DETROIT, MICH.

JOHN C. HARDER
KRIAUČIUS
Mes siuvame naujausios mados siutus, taipgi valome ir prosiname.
3525 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

MIKES LUNCH
VALGYKLA
Geras maistas, mandagus patarnavimas. Randasi Lietuvių svetainės name,
3566 DIX AVENUE
DETROIT, MICH.

Aleksander Slowik
VAISTINĖ
Mes prirengiame vaistus atsargiai su aukštu patyrimu
7441 W. WARE AVE.
DETROIT, MICH.

PIRKITE PAS
HARY SYDNAM
Deimantus, Laikrodžius, žemėlugus. Sutaupysite nuo 15 iki 25%
3108 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

John Fellrath
ANGLIES SANDĖLIS
Pavelykite mums pripildyti jusų anglies šandę, nes dabar mes turime geriausios anglies.
3316 MICHIGAN AVE.
Detroit, Mich.

W. J. STAKOL
NUPIGINTA KAINA MĖSOS MARKETAS

Pork Roast	16½c.	Pork Sausage	20c.
Round Steak	23c	2 lb. Hamburger	25c.
Smoked Ham	18½c.	Pork Loin	23½c.
Veal Leg	24½c.	Fresh Ham	24½c

W. J. STAKOL (26)
7432 W. WARREN AVE. DETROIT, MICH.

M. TAYLOR
Valome, prosiname, dažome ir taisome drabužius. Duok jusų siutus siuvėjui. Užlaikom visokių aprėdalų vyrams. (26)
7431 W. WARREN AVE., DETROIT, MICH.

JOSEPH TAMOLCZYK
Mes užlaikome salyklą, grudus ir apynius. Taipgi stiklus įvairiems reikalam. (23)
7126 PROCTOR ST., DETROIT, MICH.

MICHAL NARUSZEWICZ
BUČERNĖ IR GROSERNĖ.
Mes laikome šviežią mėsą ir parduodame žemesne kaina negu kitur. Taipgi groserio didelis pasirinkimas.
3613 MICHIGAN AVE. DETROIT, MICH.

Residence Phone 8195
T. MATAS
REAL ESTATE
AND LOANS
829 BANK STREET
Waterbury, Conn.

Lietuviai Tėmykit
Kadangi mes uždėjome duonkepyklą ir kepame net 6 rušių duoną, visokių rušių keikus, pajus ir pyragus ir pristatome i visas apielinkes kur kas reikalauja. Meldžiame pamėginti, busite užganėdint. (52)
BROOKLYN BAKERY CO.,
P. Krakauskas ir
Ig. Rakauskas, savininkai
123 GREEN ST.,
Waterbury, Conn.

Leary Kvietkius
Pristatome kvietkas šermenims, veselijoms taipgi ir bažsyčių papuošimams. Esame specialistai. Reikalaujanti kvietkų kreipkitės pas mus.
LEARY THE FLORIST
24 E. Main St.
Waterbury, Conn.
Tel. 2040.

Pranešimas Visiem
Gerbiamieji! Visokiuose reikaluose kreipkitės prie mus, nes mes užlaikom TAXI SERVICE, reikale patarnaujam dieną ir naktį už žemesnę kainą. Taipgi užlaikom krautuvę ir saldžių gėrimų del svetelių, prašome užeiti.
LEO. BARAUSKAS
10 John st., Waterbury, Conn.
Telephone 4406

NASH turi pirmenybę pasaulio karų vertybėje.
J. P. GEGHAN, prez.
Wm. S. HEININGER, Ižd. sekr.
NASH KARAI
7 beringų motorai
GERIAUSI PIRKIMAI PASAULYJE
Kainos nuo $1087 iki $2350 pristatomi Waterbury.
Taipgi didžiausias pasirinkimas važinėtų karų Conn. valstijoj, nuo $50 iki $1500. (25)
GECHAM-ALLERTON, Inc.
Pardavimo ir patarnavimo ofisas
379 WEST MAIN ST., WATERBURY, CONN.
Telephones 6850 6851

LIETUVIS DAKTARAS
Pasekmingai gydau senas ir užsisenėjusias ligas vyrų, moterų. Kaip tai: vidurių, kaulų, raumenų ir odos išbėrimas, nežiurint kokia jusų liga ir kaip ilgai jųs sergate. Aš jums galiu pagelbėti su moderniškais budais, jeigu tik pildysite mano įsakymus.
D. M. J. COLNEY
193 GRAND ST., WATERBURY, CONN. Telephone 1375
297 PARK ST., HARTFORD, CONN. Tel. 3-2383
Valandos nuo 9 ryte iki 8 vakare

BROLIŲ KIUDULŲ
LIETUVIŠKA BEKERNĖ
Pranešame vietos ir apielinkė lietuviams, kad mes kepame visokios rųšies ruginę ir kvietinę duonelę.
Taipgi visokio kaino pyragaičius keiksus ir pajus. Visose krautuvėse klauskit musų duonos ir pyragų.
BROLIAI KIUDULAI
8 JOHN ST., WATERBURY, CONN.

Adv. Albert J. Bronsky
Perkėlė savo tiesų ofisą nuo Nr. 863 Bank St. po nr. 843 BANK STR., ROOM 3 į P. P. Devenio Bldg. Waterbury, Conn.

Žmogaus Sveikatai
BENDLERIO GELEŽINIS STIPRINTOJAS SVEIKATOS
Išblyškusiems ir silpniems žmonėms ypatingai tokiems kurie po sunkios ligos pradeda pasveikt. Šitos gyduolės padidys valgio norą ir duos sveiką ir gražią išvaizdą ypatai ir apsergės jų kuną nuo ligų. Meldžiu pamėginti. Kaina $2.00 paštu. Taipgi turime geros, stambios Europiškos Trejankės, kaina $1.00 paštu. (29)
JONAS BENDLERIS, Aptiekorius.
18 metų patyręs tame darbe.
KAMPAS BANK ST. IR CONGRESS AVE.
WATERBURY, CONN

PRANEŠIMAS KELIAUJANTIEMS
Keliaudami per musų miestelį, vasaros laiku per karščius, tai norėdami pasilsėti ir skaniai pavalgyti ir išsigerti, tai meldžiam sustoti į WHITE SWAN INN HOTELĮ kur, yra patogiausia vieta visam mieste, su navynėmis ir mandagiausiais patarnavimais del keliaujančių svetelių (22)
ADOLFAS KALPINAS, Savininkas
S. Main St., White Swan Inn. Beacon Falls, Ct.

BROOKLYN BOTTLING CO.
PO PRIEŽIURA BROLIŲ KRUGELIŲ
Yra seniausia išdirbystė nesvaiginančių gėrimų ir turi gerą patyrimą.
Broliai Krugeliai budami toje išdirbystėje per ilgus metus, taigi gali skaniai ir gerai sutaisyti visokios rųšies saldžius gėrimus. (32)
47 DRAYER AVE. WATERBURY, CONN
Tel. 1418-2

L. G. NATKEVIČIUS ir A. PUODŽIUNAS
Užlaikom krutuvę visokių saldžių ir minkštų gėrimų, patarnavimas, mandagiausis visiems sveteliams.
Taipgi esu Notarijušas, darau raštus visokiose kalbose. Parduodu namus, farmas ir lotus. Reikale kreipkities prie mus
L. G. NATKEVIČIUS
41 GREEN STREET WATERBURY, CONN

Choro Repertuaras
Mėnesinis Muzikos Leidinys
Metams — $2.00
Ta pačia kaina siunčiam ir Lietuvon.
ANTANAS BAČIULIS
421 EAST SIXTH STREET
SO. BOSTON, MASS.

ALLEN HOWE
DENTISTAS
Kambarys 17. Tel. connection
409 BROADWAY
South Boston

Dr. J. J. Zabarauskas
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Kreipkitės vakarais
414 BROADWAY
S. Boston, Mass. Res. Tel. Talbot 5361

Tel. S. B. 4000
Dr. J. C. SEYMOUR
(LANDŽIUS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: nuo 9:00 val. iš ryto iki 9:00 val. vak.
381 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip taip civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
PRANAS J. KALINAUSKAS
332 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Telefonas S. B. 0441

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
706 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonais
Ofisoz Calvelrt 5896
Buto: Gilmor 0264

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M. D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas S. B. 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoja akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamai laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Telefonas: So. Boston 4768
DR. BALABAN
GYDYTOJAS IŠ RUSIJOS
Chirurgas ir prie gimdymo.
374 Dorchester St.
So. Boston, arti Andrew Sq.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specialistas
399a BROADWAY,
So. Boston, Mass.

Vietos žinios.

Buvo gražus Sandaros Centro piknikas

Birželio 12 d. įvyko puikus Sandaros Centro piknikas Tautiškam Parke, Methuen, Mass. Diena pasitaikė be lietaus todel žmonių suvažiavo skaitlingai, ir visi linksmai praleido laiką, gerėdamiesi gamta ir gražiu programu, kurį išpildė Gabijos vyrų choras ir solistai: pp. Rožė ir Ona Černiauskaitės ir Jonas Nauburis. Programas išpildytas pagirtinai. Tiesiog malonu darėsi klausyti lietuvių dainų skardaus skambėsio, kuris aidėjo tarpe žaliuojančių Tautiško parko medžių. Musų Jonas Nauburis savo malonu tenoru pradžiugino ne vienam širdį ir sukėlė gerą upą. Taip pat ir panelės Černiauskaitės, kai lakštingalės savo balseliais žavėjo klausytojus.

Labai malonaus įspudžio darė Gabijos vyrų choras. Puikiai jiems pavyko išpildyti savo dainas. Beklausant taip ir jautėsi malonus šiurpuliai per kuną, kad ve, rodos, tikrai Lietuvos giriose puikiausi Lietuvos sunus dainuoja. Ir ištikro, koks tai butų didelis lietuviams nuostolis, jei per kokią nelaimę mes netektume Gabijos jaunimo, kuris veik vienas musų apielinkėje taip šauniai palaiko ir kelia lietuvių dvasios kulturą.

Šale gražių dainų buvo ir prakalbėlė, kurią pasakė svečias iš Providence, gerb. teisių studentas p. P. Tiškinas. Kalbėtojas puikiai nuplakė dabartinius Lietuvos kankintojus fašistus. Jam didžiulė minia pritarė savo gausiais aplodismentais.

Visą laiką gražiai grajino džiazinė orkestra.

Žmonių buvo suvažiavę iš daugelio miestelių. Ypatingai matėsi daug gražių panelių ir jaunų vaikinų, Amerikoj gimusių. Tas pagirtina, kad jaunuoliai remia musų parengimus.

Biznis prie bufeto ėjo gana gerai. Reiškia liks gražaus pelno. Bufeto darbininkai užsitarnauja geros padėkos už savo triusą.

Labai apgailėtina, kad tokiuose skaitlinguose susirinkimuose neplatinama musų literatura. Reikalas butų kuodaugiausia platinti musų laikraščius, žurnalus, knygas. Nėra jokia sarmata pasiulyti žmogui užsiprenumeruoti laikraštį ar nusipirkti žurnalą bei knygą. Tai butų brangus ir svarbus darbas, nešantis didelę naudą ir teikiantis gilią pagarbą platintojams. Ateityje butinai reikia atkreipti domę į šį reikalą.

Rimbas

4-tą Liepos vėl Piknikas

Šiuomi pranešu visiem Pirmo Apskričio sandariečiams, kad sekantis piknikas, Liepos 4-tos bus Tautiškame Parke, Methuen, Mass., tarp Lawrence ir Lowell, Mass. Taigi gerb. draugai sandariečiai prašau visus rengtis prie 4-tos Liepos

M. Bieksa, 1 Apsk. Pirm.

Susirinkimas

Lietuvių Ukesų Draugijos susirinkimas įvyks ketverge Birželio 16 d. 1927, 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėje, kampas E ir Silver st. So. Boston, Mass.

Pranešama visiems narians kad susirinkimai yra perkelti iš nedėlios į ketverga.

Kodel remti savus biznierius.

Jau keliatą sykių esame prisiminę reikalą remti savus biznierius. Savų biznierių rėmimas yra savo reikalų rėmimas.

Jeigu mes, visi lietuviai, kaip vienas reikalingų nusipirkimui dalykų neisime ieskoti pas žydelius, o pas savo lietuvius, tai aišku, kad mes didelį žingsnį padarysime pirmyn. Ant kiek savuosius paremsime, ant tiek jie galės musų kautinius bei kulturinius reikalus paremti.

Pavyzdžiui paimkime S. Bostoną. Lietuvių gyvena didelis skaičius. Turime vienatinę lietuvių užlaikomą Rakandų Krautuvę tai Lithuanian Furniture Co. kuriai vadovauja p. Ašmenskas. Užeik į tą krautuvę pamatysi, kad joje randasi puikiausi rakandai ir daug geresni negu pas apskurusį žydelį. Kodelgi neiti pas jį pirkti. Tad susidomėkime šiais reikalais.

Paimkim drabužių krautuves. Pas p. Liką galite gauti gražiausių drabužių ir šiaip aprėdalų. Pas Masilionį ir Valukonį taipgi. Nei kiek nebrangiau kaip kitur.

Reikia kam pasiųsti siutas, čia jau reikia pasimatyti su p. Neciacku. Jis aprėdys puikiausiai ir busi patenkintas.

Reikia kam namas apsitaisyti. Eikime į So. Boston Hardware ir So. Boston Supply Co. Ten rasimko tik namo pataisymui reikia.

Pasitaiko reikalai su valdžia arba teismais. Tuoj įmatykime advokatus Šalnus, Bagočių, Kalinauską, Howardą, Gailių ir kitus. Jie patarnaus gerai.

Pasitaiko akių skaudėjimas arba silpnaregystė. Matykime akių daktarą Pašakarnį, jis patars ir patarnaus. Taipgi ir Dr. Zabarauskas.

Pasitaiko susirgimas. Turime visą burį geriausių lietuvių daktarų. Eikim pas juos ir klauskim rodos. Jie lietuviais budami lietuviui blogo nevelys ir patarnaus nuoširdžiai.

Reikia medikalių dalykų, turime puikią K. Šidlausko ir Jatulio aptiekas. Ten patarnavimas geras.

Pagalios jei kam reikia įsitaisyti namuose linksmumą Radio, tuoj matykite p. Zaleską, jis patarnaus įtaisydamas "Balsas Radio".

Neužmirškit ir to, kad dabar Dorchestery atsidarė p. Taurinsko nauja čeverykų krautuvė, ant 71 Stuoghton st. prie Uphams Corner.

Žodžiu sakant, visus savo gyvenimo reikalus galime pilnai apsirupinti pas savus lietuvius biznierius. Tada ir musų biznieriai gaudami lietuvių tinkamą paramą išgalės ir parems lietuvių bendrus gyvenimo reikalus.

Kai kurie daro pastabas, kad pas lietuvius kai kada buna kuris dalykas centu kitu brangesnis. Bet pažiurėkime jo vertybę. Lietuvis lietuviui nenorės prastą beverti dalyką įkišti, ką svetimtautis lengvai padarys. O kada lietuvius biznierus paremsime, tada jie gales daugiau tavorų vertybeje turetí ir gales gauti ir parduoti pigiau.

Tai musų pačių gyvenimo klausimas, susirupinkime juom.

Ne Biznierius.

"Kongo" drama Gayety teatre.

Su birželio 13 diena Gayety Teatre, Bostone. Bus rodoma visą savaitę. Šis veikalas yra nepaprastai įdomus ir įspudingas. Turintiems laiko patartina nueiti pamatyti.

Ekskursija į Rainsford Salą

Lietuvių Ukėsų Kliubas rengia labai puikią ekskursiją laivu Michale J. Perkins į Rainsford salą, nedėlioje July-Liepos 3 d., 1927. Laivas išplauks nuo Atlantic Ave. kamp. Eastern ave. 10 valandą ryte.

Pasivažinėti laivu ant marių tai labai malonus dalykas. Važiuokit visi su vaikais, vaikais ir mylimom, o turėsit didelio smagumo. Tikietus galima gauti pas Ukėsų Kliubo narius, Lietuvių svetainėj, kamp. E ir Silver st., Šidlausko aptiekoj, "Darbininke", "Sandaroj", "Keleivyje", Švagždžio krautuvėje kamp. 5th ir D st. Concanion Co. krautuvėje 92 A st. ir P. Stanio krautuvėj kamp. E ir Athens st.

Visų lietuvių pareiga yra dalyvauti šioje ekskursijoj nes tuomi prisidėsim prie palaikymo vienintėlės savo svetainės.

P-nas J. Taurinskas atidarė puikią čeverykų krautuvę

Visiems Dorchesterio ir apielinkės lietuviams gerai žinomas p. J. Taurinskas 18 d. birželio atidarys puikiai įrengtą čeverykų krautuvę po numeriu 71 Stoughton st. (prie Uphams Corner), Dorchestery. Atidarymo dienoj jisai pardavinės čeverykus be pelno, kad susipažinus su kostumieriais.

Kam reikia čeverykų pasinaudokite proga.

Linkėtina p. Taurinskui geriausios kloties kaipo naujam musų biznieriui, nes jisai yra visų mylimas žmogus.

Rep.

Švažiavo Lietuvon

Pereitą subatą atsisveikino ir išvyko į Lietuvą viešos žinomas sandarietis p. K. Pratapas. Nuvyko vizitots tikslu, pasimatyti su savo giminėmis ir draugais. P-nas Pratapas yra vienas iš pirmųjų lietuvių, ilgiausiai gyvenusių South Bostone, kuris čionai daug veikė del lietuvių labo kuomet čionai nebuvo daug lietuvių ir veikimo apystovos buna gana sunkios. Jo vardas nekartą yra minėtas sąrišy su pirmaisiais musų gerb. kompozitoriaus Miko Petrausko kocertais ir kitais lietuvių kulturos darbais. Todel linkėtina jam smagios viešnagės savo brangioj tėviškėj ir geros laimingos kelionės.

Jakavonio valgykloj

Aš seniai rengiausi pagirti vieną lietuvių valgyklą South Bostone, ant Broadway. Tai yra p. Jakavonio valgykla. Šį restauranta galima tiesiog pavadinti sveikatos valgykla del darbininkų. Kiek jinai papuošimo žvilgesniu menkesnė, tiek maisto gerumu ir kainos mažumu viršija daug kitų valgyklų. Už 45c. čionai ne kartą sočiai pavalgę gerus pietus lietuviai giria Jakavonį, kad jis taip puikiai moka patenkinti savo kostumierius

Nealkanas.

Šiltos dienos

Pereitos savaitės pabaiga pasižymėjo nepaprasta šiluma, kokios čionai nėra buvę daugel metų. Užrekorduota keletas mirčių, ir daugelis buvo apalpę.

Tiktai ištisos nakties perkunija pagalios išvaikė šilumos bangas ir nedėldienis suteikė vėsų poilsį.

Išvyko Chicagon

Užbaigus šį "Sandaros" numerį tvarkyti pereitą subatą Chicagon išvyko p. K. J. Paulauskas seimavoti. Nors kelionė ilga, bet išvyko geru upu, pasiryžęs daug gero padaryti organizacijai ir organui "Sandarai", nes jo tenai laukė taip Chicagos sandariečiai taip ir visas Seimas. Redaktorius p. Pronskus irgi randasi Chcagoj, nuvykęs ten su maršrutu keletą savaičių atgal. Laukiama jo sugrįžtant pabaigoj šios savaitės.

Manoma, jog p. Paulauskas užtruks keletą dienų ilgiau, kadangi vakaruose jisai yra retas svečias, o reikalų ten reikės atlikti gana daug. Be to p. Paulauską sandariečiai labai myli ir negreit jį paleidžia kai pasigauna pas save į svečius.

Lankėsi svečias

Praeitos savaitės pabaigoj "Sandarą" aplankė svečias iš Providence, p. P. Tiškinas, kuris kai kada atvažiuoja Bostonan pasimatyti su savo gerais draugais. Šis jo apsilankymas žymėtinas dar ir tuomi kad p. Tiškinas ant rytojaus dalyvavo Sandaros Centro piknike ir pasakė gražią prakalbėlę.

Musų dainininkai neskursta.

Sandaros Centro piknike teko patėmyti, kad ne vien tik biznieriai, bet ir musų dainininkai pėksti nevaikščioja. Taip, pp. Černiaustės, mačiau draivino savo touring automobilį, pilną prisėdusį gražių panelių, o p. Nauburis su Židžiunu nauju Chrysleriu tik ruksta kaip važiuoja! Taip ir reikia!

SVARBUS PRANEŠIMAS

Visi kurie norite apsisaugoti nuo vasaros karščio turite užeiti pas

J. & P. LUNCH,
268 BROADWAY,

ir užsisakyti atsakantį biudą **Lietuviškų šaltų Barščių.** Prie to, yra galima gauti visokių kitų vasarinių užsakymų. Abelnai imant visas **Programas yra Naujas.**

Kviečiu visus lietuvius ateiti ir persitikrinti, kad niekur kitur taip gardžiai nepavalgysit, kaip čionai.

Peter Jakavonis,
savininkas.

(27)

PINIGU PASKOLA

Jei jums reikia pirmą ar antrą mažo ar didelio mortgage už žemiausį nuošimtį gali gauti pas mane, taipgi perku antrus mortgages

P. J. KAY,
Room 508
110 Tremont St Boston, Mass.

Baigė mokslą

Buvęs Sandarietis Stasys Vasavskas, baigė Clarkson University birželio 6, 1827, elektros inžinierijos skyrių.

J. TAURINSKO
Čeverykų Krautuvės
ATIDARYMAS
įvyks
Subatoj 18 d. Birželio-June
Po numeriu
71 STOUGHTON ST.
Prie Uphams Corner
Dorchester, Mass.

Atidarymo dieną visi čeverykai bus parduodami be pelno, tai yra olselio kaina. Tas yra daroma tik todel, kad susipažinus su Dorchesterio ir apielinkės lietuivais. Mes užlaikome čeverykus visai šeimynai. Tavoras yra geriausių ir garsiausių išdirbysčių ir garantuojamas.

Visus lietuvius kviečiam atsilankyti ir susipažint su musų parduodamu tavoru. Busime dėkingi už apsilankymą, jeigu ir nieko nepirksite. Mes turime visą eilę specialiai padirbtų čeverykų lietuvių kojoms, kaip vyrams, taip ir moterims. Jeigu kitur jums negali pritaikyti čeverykų, ateikit pas mus. Pasitenkinimas užtikrintas.

Musų firma vadinsis:

SUMNER SHOE STORE

Visiems paranku užeiti, nes tik vienas blokas nuo Uphams Corner Marketo.

Su tikra pagarba
J. TAURINSKAS,
71 Stoughton st.
Dorchester.

AR TURITE GIMINIŲ LIETUVOJE?

Parduodu laivakortes į Lietuva ir atgal. Atitraukiu jusų gimines iš Lietuvos į Kanadą ir gaunam vietas. Parupinu affidavitus, permitus, pasportus ir viską kas reikalinga kelionėje. Esmu Notary Public, užtvirtinu visokius legalius dokumentus. Duodu visokius patarimus per savo advokatą. Inšiurinu (apdraudžiu) automobilius, stubas ir tt. Atdara vakarais nuo 7 iki 9 val.

MYKOLAS M. PLEPYS
321 "E" Street
So. Boston, Mass.
(Kamp E st. ir Broadway)
Tel. So. Boston 1645 M.

SKOLINAM PINIGUS DEL MORGIDŽIŲ

Pirmiems ir antriems mortgičiams ir šiaip kitiems reikalams skoliname pinigus.

M. MENDELSOHN,
Box 73, Brookline, Mass.

Tel. So. Boston 2795-R

NEW ENGLAND CLEANSING & DYEING CO.

150 Broadway So. Boston, Mass.

Grapanas palms ir atveš dykai

Pašaukite per telefoną

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS

Suteikia geriausį paskirį patarnavimą
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius, o už vaikus nuo $20 ir augščiau. Pigiai ir gražiai.

Ofiso ir gyvenimo antrašas:

820 E. 6-TH STREET, SOUTH BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 4486.

REAL ESTATE

Turi Buti Greitai Parduota

Nedidelė krautuvė Souh Bostone, geroj vietoj. Renda $20.00 į mėnesį. Yra 3 kambariai užpakaly krutuvės ir forničius del 3 kambarių. Vienas anglinis pečius, vienas gesinis pečius, lovos, krėslai ir daugelis visokių mažesnių dalykų. Už krautuvę ir forničius sykiu tik $375.00. Nepraleiskite šią progą. Kreipkitės pas

A. J. KUPSTIS
332 BROADWAY SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 1662-13 3 arba 0441.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Šiomis dienomis mes gavome pranešimą iš anglių kompanijos, kad kainos ant anglių nupigo Bostone, Cambridge, Brightone ir Somerville. Šiandien prekės yra sekančios:

Egg — $15.25; Stove —15.75; Nut — 15.50

BARGAIN'AS

3-jų šeimynų, 14 kambarių murinis namas su vanoms elektros šviesa ir kitais naujos mados įtaisais. Arti Columbia Road ir South Bostono beachių. Parsiduoda labai pigiai ir tik $2000 įmokėjimo. Del platesnių informacijų matykite **S. Jakubauską,**
545 East Broadway
Tel. So. Boston 0605.

DORCHESTERY NAUJI NAMAI.

4 namai po 15 kambarių, su elektros šviesom, gasinėm šilumom ir visais naujausios mados įtaisymais tik du metai kaip budavoti, prekė $11,500 įnešti $2000 kiekvienam.

A. IVAS
545 Broadway
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0605.

BARGANAS

3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, atdaras plumings, kieto medžio fliori, priešai ir užpakalin piazai, geram padėjime ir parankioj vietoj, parsiduoda už $11,700 ant lengvų išlygų.

V. P. YANKUS
366 Broadway,
Tel. So. B. 2027

Naujus 3 šeimynų po 15 kambarių namus skirium garo (steam) šildomi pečiai ir naujausi improvementai, piazai iš prišakio ir užpakalio ir vieta del garadžių. Atiduodu už $11,800 su $2000 įnešimu.

B. B. STEFAN
Room 508 110 Tremont st. Boston.
Liberty 7865 arba S. Boston 0605

VIENAS AKERIS ŽEMĖS

Krautuvė, gesolino stotis, 5 kambarių namas, su vaniom, elektrikos šviesa, kutė, fruktavi medžiai, ant viešo kelio netoli Bostono. Savininkas sunkiai serga, tai turi parduoti kuogi čiausiai, prekė $5,200.

A. IVAS.
545 Broadway,
So. Boston, Mass.

24 NAUJI NAMAI SO. BOSTONE

Tarp M ir N. Columbia Road, Marine Rd. ir East Eight Street, prie marių, ant kalniuko, kur dideli medžiai vasarą žaliuoja.

Jau keli namai yra parduoti ir greit bus visi išparduoti pirm negu pabudavoti. Jie bus budavojami sulig pieno jau pabudavotų namų Dorchestery. Dabar proga pasiskirti. Skubinkit pirkti, nes bilderis pabudavos taip kaip norėsite už $2500 įmokėjimo.

(Tuos visus namus bus galima pirkti tik per musų agenturas).

A. IVAS
110 Tremont Street Boston
545 E. Broadway, South Boston

ITUS P. GREVIS
ARKITEKTAS ir INŽINIERIUS
Darovoju namus pagal užsakymą, deranu visokius planus, išnešioju žemes, gaunu perleitus darbus, darau viską nigai, gerai ir gražiai. Bile reikalais užeikit pas mane, patarimai aždyka
395 BROADWAY SO. BOSTON
Tel. So. Boston 2340

Dieną ir nakti Tel. University 8831-W
D. A. ZALETSKAS
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
877&488 Cambridge st.
Cambridge, Mass.

Namų telefonas Univ. 1463-J.
A. O. SALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
Darbininko" Name, (2-ros lubos)
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. So. Boston 3520

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tainuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slapingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyru ir moteru. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pasaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.

D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Klauskite apie musų dalini išmokėjimo planą.
POWERS & MEHEGAN
PLUMBERUOJAME, ĮVEDAME ŠILIMAS IR GESĄ
463 WEST BROADWAY SO. BOSTON, MASS.
ARTI DORCHESTER ST
Tel. So. Boston 4509.